

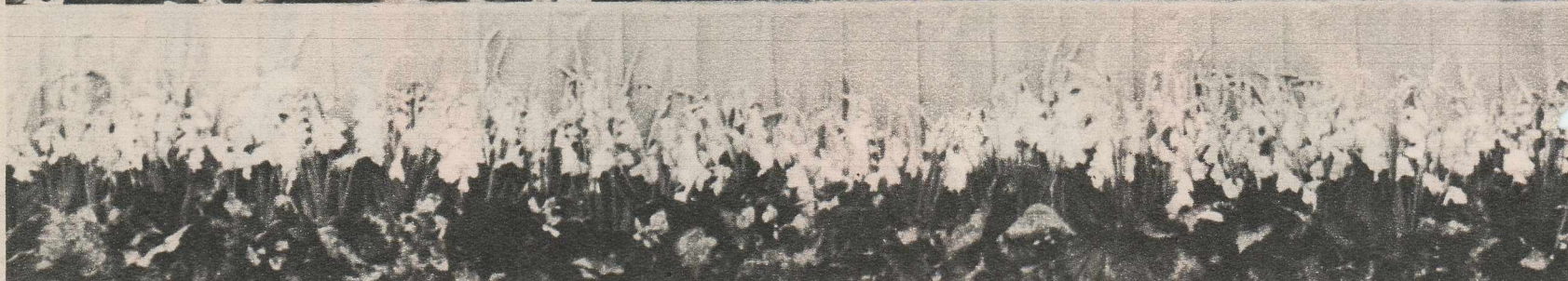
ANUL XVI NR. 35 (639) — 26 august 1967

flacăra

Biblioteca Centrală
Regională
Ilimedoara 1967

23 AUGUST 1967-BILANȚUL

ÎN ZIUA MARIÎ SĂRBĂTORI

Coincidențe dintre cele care dau fior liric paginilor de istorie fac să sărbătorim iarna, pe gerul lui ianuarie, unirea Țărilor Române; primăvara, în primele zile de mai, dobândirea independenței noastre de stat.

În zilele sfârșitului de vară, în zilele cînd începe anotimpul bogat al culesului roadelor, ca o încununare și o răsplată, sărbătorim 23 Augustul, ziua în care poporul acestei țări și-a deschis cu arma în mînă drumul către o eră nouă, de dreptate socială și libertate națională, către România socialistă a visurilor noastre de ieri, a realizărilor vieții noastre de azi. Astfel, în conștiința națiunii noastre socialiste, 23 Augustul înscrisie o cheie de boltă, împlinește luptele, năzuințele și victoriile sale de veacuri.

Măsura în care acest adevăr este adînc înscris în viața noastră o dau proporțiile uriașe ale entuziasmului popular, clocotînd în coloanele sutelor de mii de bărbați și femei, în Piața Aviatorilor din Capitală, în toate marile orașe ale țării, o dă bucuria pe care, pînă tîrziu, în noaptea celei de-a XXIII-a aniversări a eliberării, a trăit-o cu nesaț patria întregă.

Prin tradiție, 23 August a fost o zi de bilanț: raportînd conducătorilor partidului și statului despre victoriile obținute în realizarea sarcinilor trasate de Congresul al IX-lea al partidului, poporul nostru găsește în aceste realizări motivările profunde ale entuziasmului, ale bucuriilor sale.

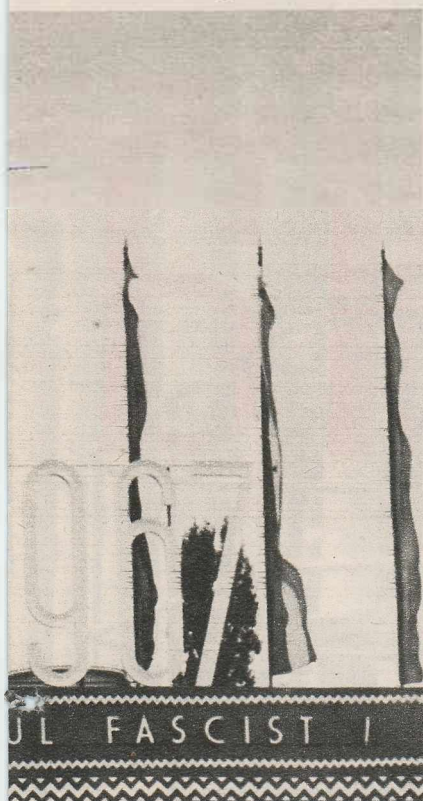
Zi de bilanț și zi de noi angajamente, 23 August 1967 a evidențiat încă o dată, cu forța proprie marilor idei, rădăcina generoasă a victoriilor noastre pe drumul spre desăvîrșirea construcției socialiste: unitatea deplină de gîndire și de acțiune între partid și popor, unitatea indestructibilă a făuritorilor fericirii.

A 23 DE ANI DE VICTORII

«Realitățile sociale de azi ale țării întruchipează încununarea și depășirea celor mai înalte năzuințe ale înaintașilor, a celor mai profunde idealuri ale maselor populare din România. Națiunea română socialistă — unită prin comunitatea țărilor și intereselor tuturor păturilor populației, indiferent de naționalitate — înflorește și se afirmă tot mai viguros, asigurând făurirea unei vieți libere și fericite pentru toți cei ce muncesc în patria noastră».

NICOLAE CEAUȘESCU

În dimineața zilei de 23 August, Piața Aviatorilor a răsunat din nou de urale pornite din mii și mii de piepturi, de cîntece, de voie bună și entuziasm. În fotografia din stînga sus: conducătorii partidului și statului răspund salutului fierbinte al oamenilor muncii. Iată (fotografiile de sus și din stînga jos) coloanele fără sfîrșit în care înflorește entuziasmul și bucuria. În fotografia de jos, aspect de la parada militară.

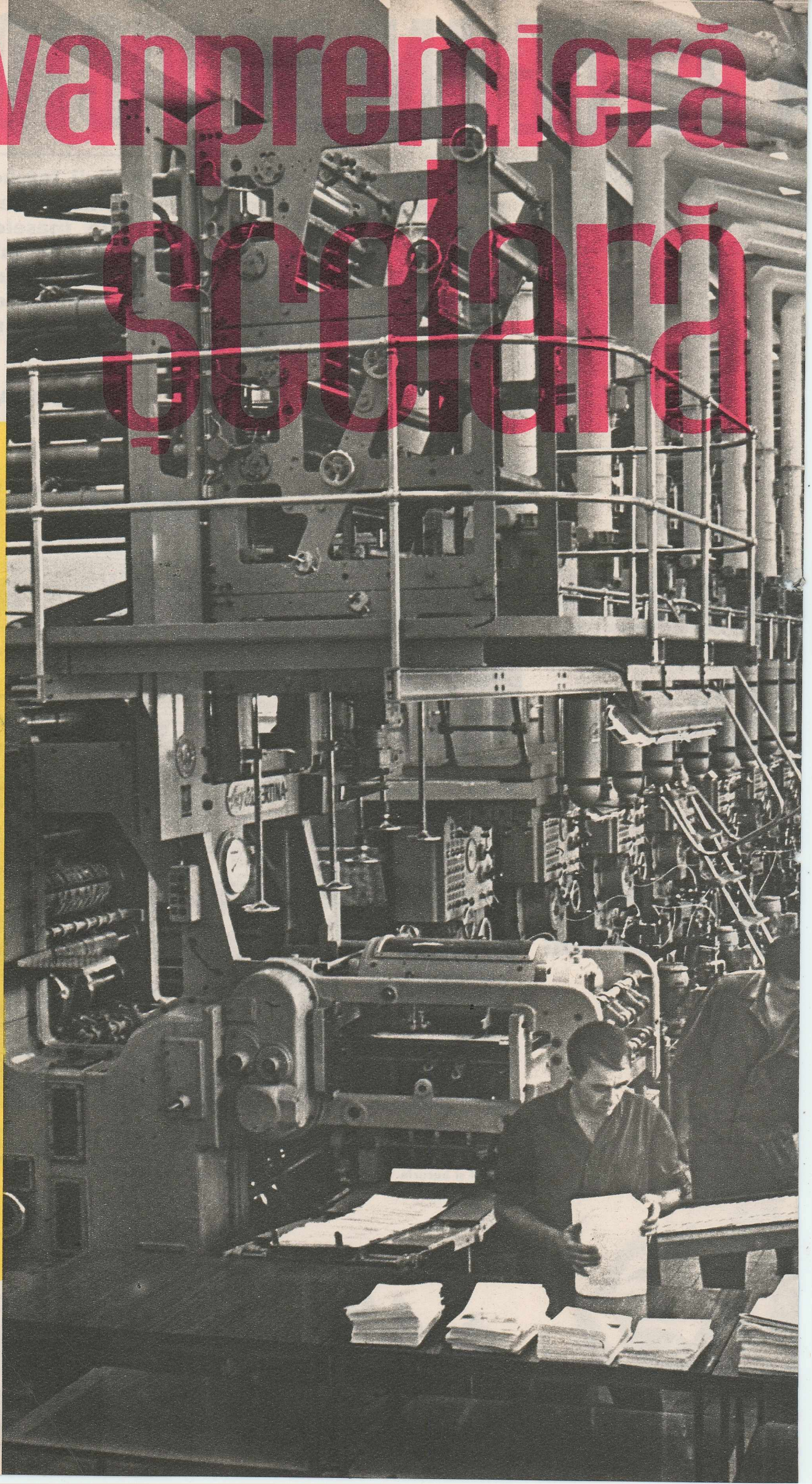
(Continuare în pag. 17)

avanpremieră Școlară

Anchetă realizată de Liviu TIMBUS,
Mihai HETCO și Sofia SCORTĂRU
Fotografii de S. STEINER

Trei luni de vacanță pentru elevi și studenți, dar nici o zi pierdută din programul general, permanent, al activității educative. Sfârșitul cursurilor în școli și facultăți marchează în fapt începutul unei etape deosebit de importante pentru buna desfășurare a procesului de învățămînt: pregătirea noului an școlar. Perioada estivală concentrează în principal efortul constructorilor pentru ridicarea noilor săli de clasă și tot în acest răstimp au loc recondiționarea spațiului existent, tipărirea și difuzarea manualelor școlare, confecționarea uniformelor pentru elevi, precum și lărga acțiune consacrată calificării și specializării cadrelor didactice.

ANUL ȘCOLAR BATE LA UȘĂ...

...și dacă lucrările pentru înălțarea noilor școli se vor încheia cu bine și în termen, atunci putem adăuga că el va putea trece și pragul celor 2 027 săli de clasă construite din primăvară și pînă la 1 septembrie 1967.

Totuși, la începutul lunii august, cînd am întreprins ancheta noastră, stadiul fizic al lucrărilor nu prezenta încă o situație pe deplin satisfăcătoare.

Din totalul celor 2 027 săli de clasă (construcții proiectate pe baza unor investiții din fond central de stat sau prin contribuție voluntară, cu și fără credite rambursabile) un număr de 103 erau gata să-și primească locatarii, la 829 se executau lucrări de finisaj, iar pentru 954 rapoartele de evidență consemnaseră lucrări la zidărie și acoperiș.

La ora cînd apar aceste rînduri, situația se prezintă, evident, mult ameliorată. Sperăm de asemenea că lucrările s-au

degradeze. În comuna Traian Vuia, «performanțele» sînt de-a dreptul uluitoare: în miez de vară, la interval de o lună de 1 septembrie, constructorii caută documentația edificiului școlar între dosarele Sfatului popular raional Făget, în vreme ce aici se afirmă sus și tare că aceasta a fost predată cu mult timp în urmă!

Acest dosar-fantomă va apărea la lumină într-o bună zi. Dar ce e de făcut în situația în care documentația și elaborarea devizului au fost făcute greșit chiar de la bun început? Calea întoarsă, revenirea la munca de concepție înseamnă — laolaltă — timp irosit și bani cheltuiți de pomană. Așa s-a întîmplat, de pildă, la Panduru, în regiunea Dobrogea, unde greșelile săvîrșite de proiectant (secția de arhitectură și sistematizare a raionului Istria) au devenit vizibile abia în toiul lucrărilor. Modificarea aspectului inițial, unitar, al construcției a schimbat, evident, graficul de execuție. Alți bani, altă distracție...

În regiunea Cluj, stadiul fizic al con-

▲ În librării au apărut de-acum vitrinele și standurile cu literatura recomandată elevilor pentru noul an școlar.

▲ 26 milioane cărți școlare în 541 de titluri s-au tipărit numai în acest an.

schimbat în bine (sau au apucat-o pe drumul cel bun) și pe șantierele aflate în localitățile pe care ne permitem să le enumerăm mai jos:

În regiunea Banat, atmosfera de vacanță școlară (vă reamintim: eram la începutul lui august) a cuprins și activitatea constructorilor din localitățile Grădinari, Birna, Teregova, Izvin, Bucovăț și Bereasca. Aici, sfaturile populare comunale n-au asigurat din timp amplasamentul noilor localuri, motiv pentru care lucrările au înaintat cu pași de melc, iar cimentul procurat încă de anul trecut are toate perspectivele să se

strucțiilor școlare este satisfăcător, dar cu toate acestea nu la fel de bun ca în aceeași perioadă a anului trecut. Din totalul celor 185 săli de clasă, 40 au ajuns la acoperiș, 26 la zidărie, iar la peste 100 se execută lucrări de finisaj. O situație aproximativ asemănătoare prezintă și regiunile Crișana, Oltenia, Mureș-Autonomă Maghiară. Dar de la bine și pînă la excelent au mai rămas destui pași de făcut. Comitetele executive ale sfaturilor populare ar fi trebuit să analizeze cu mai mult simț de răspundere stadiul

(Continuare în pag. 6)

în care se află construcțiile planificate. Și asta încă de prin mai!

Controlul permanent și analiza situației existente ar fi constituit un ajutor prețios pentru impulsionarea lucrărilor întârziate, o rezolvare mai operativă a problemelor legate de procurarea materialelor de construcții, angajarea constructorilor, sprijinirea acestora cu brațele de muncă necesare, acordarea de ajutor tehnic etc.

MANUALELE DIDACTICE ȘI AUTORII LOR

Editura didactică și pedagogică a expediat școlilor peste 21 milioane exemplare din cele 26 milioane prevăzute.

Cîteva sondaje întreprinse în școli ne-au convins că tirajele sînt satisfăcătoare, că ele acoperă în general cerințele fiecărei unități școlare. Semnalăm totuși

lipsa unor titluri: Engleza (clasa a V-a), Geografia (clasa a V-a), Geometria (clasa a VI-a), Anatomia (clasa a VII-a): În licee n-au sosit încă manuale la trei materii de bază: Algebra (clasa a IX-a), Geografia (clasa a X-a), Engleza (clasa a X-a). Se va învăța după notițe la aceste obiecte?

— Anul acesta, ne informează tov. Mihai Roman, redactor-șef la secția umanistică a Editurii didactice și pedago-

gice, tipărim 541 de titluri, față de 420 câte au apărut anul trecut.

— Tipărirea de manuale noi este întârziată de instabilitatea în fixarea colecțiilor de autori — ne spune tov. Valentin Anghelache — redactor al aceleiași edituri. Referenții externi, numiți fără o consultare prealabilă, se retrag, ceea ce ne obligă să alcătuim la repezeală alte colective. Acesta a fost, de pildă, motivul pentru care manualul de literatură română (clasa a XI-a) și manualul de literatură universală n-au apărut la ter-

◀ **Materialul intuitiv, un auxiliar prețios al activității pedagogice. Imaginea noastră vă prezintă o secție a Întreprinderii de materiale didactice din București.**

menul fixat.

Motivările de mai sus sînt totuși discutabile. Rămîne valabilă doar asigurarea din partea colectivului de conducere al editurii că anul școlar se va deschide... cu toate manualele planificate

*

O preocupare permanentă o constituie schimbarea sau revizuirea manualelor didactice, în funcție de exigențele

dezvoltării societății noastre și în concordanță cu revoluția tehnico-stiințifică contemporană. În 1967, la 80 de titluri originale au fost efectuate 104 revizii. Amintim dintre acestea: Istoria literaturii universale (clasa a XI-a) însoțită de o culegere de texte, Elemente de algebră superioară (clasa a XI-a), Chimia organică (clasa a XI-a), Botanica (clasa a XI-a) etc.

De mare importanță este apoi continua îmbunătățire a calității manualelor școlare.

giunea Galați a contractat manuale didactice în valoare de 2 937 000 lei. Un raid efectuat prin școlile acestei regiuni ne-a arătat că în acest an multe școli vor fi înzestrate cu material intuitiv. Școala generală nr. 4 Tecuci găzduiește patru laboratoare bine utilate: un laborator de chimie, unul de fizică și anatomie, unul pentru științele naturii și chiar un laborator foto. Școala generală nr. 7 Focșani așteaptă și ea 15 septembrie cu două laboratoare bogat utilate. Situația nu este aceeași la Școala generală de

ziție a unui material intuitiv adecvat, se va ajunge la mari greutăți

PROFESORI, ELEVI ȘI «PROVIZIA» NESECATĂ A PROBLEMELOR PERSONALE

Povestea începe cam așa. El (sau ea) a făcut cîndva o excursie în Munții Apuseni (să zicem) și a hotărît, copleșit de frumusețea peisajului, să se statornicească aici. Gînd la gînd cu bucurie: pe foaia de repartizare obținută la absolvirea studiilor s-a nimerit să figureze tocmai o localitate din Munții Apuseni. Și atunci, curios: el (sau ea) a uitat dintr-o dată imaginea mirifică a regiunii, dar în schimb și-a adus aminte de mamă. de casă, a început să bată culoarele Ministerului Învățămîntului pentru a cere o derogare dintr-o mie și unul de motive, reușind poate pînă la urmă să se mai apropie de «centru».

Recunoaștem deliberat schematismul povestirii. Ea implică, după cum vom vedea, și mult adevăr, dar, oricum, trebuie să recunoaștem că orice parte a țării, fie ea cît de izolată, are nevoie de cadre didactice. Peste tot sînt copii, după cum peste tot există sete de cunoaștere ce se cere satisfăcută.

La Baia Mare, la secția de învățămînt a regiunii Maramureș, cifrele au o elocvență ce ne scutește de comentarii: pentru anul școlar 1967-1968 sînt vacante 257 posturi de educatoare, 490 posturi de învățători, 1 584 diferite cadre la clasele V-VIII, IX-XI etc.

Pînă la ora actuală ministerul a repartizat regiunii... 1 învățător și circa 270 de profesori.

Cele mai năpăstuite raioane sînt, în ordine: Lăpuș, Oaș și Vișeu. Unica «sursă» de cadre didactice din regiune, Institutul pedagogic din Baia Mare, nu poate nici pe departe acoperi nevoile locale. În anul acesta au absolvit 127 de băieți și fete, 97 dintre aceștia rămînînd în regiune. O proporție satisfăcătoare. Dar ce se-nîmplă cu cadrele de istorie-geografie (facultate inexistentă în cadrul institutului)? În număr de zeci, ele sînt ocupate de oameni care n-au pregătirea necesară. Ce-nseamnă apoi 97 de oameni la mai bine de 2 000 de posturi vacante?! Pentru a se acoperi necesitățile prin forțe proprii ar fi necesare... 20 de promoții locale, adică 20 de ani!

În politica repartițiilor, Ministerul Învățămîntului dovedește pentru această regiune o optică ciudată: anual pleacă din regiune, prin transfer, circa 40-80 de cadre didactice, iar în schimb sosesc doar 30-40. Improvizațiile, soluțiile de ultima oră la care sînt nevoite să recurgă școlile și liceele în această situație fac ca în numărul de 2 937 cadre calificate pentru clasele V-XI să fie incluși 881 învățători și 8 educatori... Se găsesc de asemenea directori de școli de 8 ani cu... liceul neterminat. Să te mai miri că în asemenea condiții copiii sătenilor cu «zece pe toată linia» pică iremediabil la examenul de admitere la liceu?...

Dar, după cum aminteam la început, problema e mult mai complexă. Cerînd pe drept Ministerului Învățămîntului să adopte o altă atitudine față de repartiții, să nu uităm că avem de-a face cu tineri plini de viață, dornici să muncească, dar și să se distreze sau să locuiască în condiții civilizate. Epoca lui Șincai, peregrinul cu desaga «didactică», a trecut cam de multșor în antologiile literare.

Îl trimiți pe X sau pe Y în Oaș. Perfect. Îi pretinzi o muncă delicată și dificilă cu copiii, dar în schimb îl lași să se descurce singur, cum s-o nimeri. Nu o

dată s-a întîmplat ca tînărul absolvent să fie privit și primit cu neîncredere sau indiferență. Ajuns în sat, aleargă după «gazdă», după lemne (de ce n-ar exista în toate satele o «casă a învățătorului», așa cum mai fiecare așezare avea și încă mai are o casă parohială?), plătește chirie mare, iar aprovizionarea și rigoriile climei sînt impedimente dintre cele mai serioase (Maramureșul e doar regiune de munte). Atunci de ce nu s-ar acorda un spor de salarizare învățătorilor din comunele izolate? E drept, există un spor prevăzut pentru unele localități de munte (100 lei), dar acesta nu reușește totdeauna să înlocuiască greutățile ce se pot ivi în astfel de regiuni. Ni s-ar părea binevenită luarea în studiu a problemei.

Din experiența anilor precedenți s-a văzut că încă nu a fost înlăturată practica potrivit căreia învățătorul este scos deseori de la catedră pentru felurite activități extrașcolare, cum ar fi recenziile de pui, găini, pomi (fără glumă!), de parcă nici n-ar exista veterinari, zootehniști, agronomi. La liceul din Șomcuta, din cauza acestor ieșiri s-au pierdut cam 400-500 ore în anul școlar care s-a încheiat. Locul dascălului este la catedră și doar în măsura în care timpu-i prisoșește el poate fi antrenat în alte activități.

În orice caz trebuie spus clar că litera repartiției va trebui de acum încolo să fie respectată de toți absolvenții, oameni tineri a căror conștiință și vitalitate înving diferitele și, la urma urmei, inerentele greutăți ale începutului.

O altă racilă: numărul catedrelor ocupate de persoane fără calificare corespunzătoare rămîne în continuare deosebit de ridicat (profesorii sînt calificați într-o proporție de 75%, iar învățătorii de 80%). Consecința acestei situații o putem întrevădea și în rezultatele la învățătură ale celor care s-au prezentat anul acesta la concursul de admitere și bacalaureat. Pe drumul liceului au apucat-o 79 404 elevi și au ajuns... 49 759 (deci sub limita locurilor existente: 56 000). La examenul de bacalaureat s-au prezentat 83 809 absolvenți, dintre care s-au văzut cu diplomă la mînă 62 677 (adică abia 74,8%).

Ce măsuri preconizează ministerul pentru remedierea acestei situații?

În primul rînd o mai atentă și judicioasă repartizare a absolvenților. Cei 7 200 de tineri profesori, răspîndiți anul acesta pe tot cuprinsul patriei, au beneficiat — ni s-a spus la direcția de personal a ministerului — de o mai echitabilă apreciere a factorilor necesitate și preferință. Secțiile de învățămînt regionale și raionale au primit instrucțiuni amănunțite, care le obligă mai mult decît altă dată să se ocupe de asigurarea unor condiții civilizate de viață tuturor cadrelor didactice aflate în raza teritorială respectivă.

Iar cererile de transfer trebuie, în mod obligatoriu, să fie rezolvate în timpul verii și nu în perioada activităților școlare, cum se mai procedează încă!

Evident, după criteriile diferențiate. Beneficiază de prioritate cei care solicită apropierea de soț sau au în întreținere copii minori.

În privința personalului didactic, principalele măsuri adoptate vizează încadrarea profesorilor la catedra de strictă specialitate, precum și asigurarea continuității lor în muncă. Numirea directorilor de școli — acțiune în plină desfășurare la ora cînd scriem aceste rînduri

Pentru estetica uniformei școlare. Se probează noile uniforme create de Fabrica de confecții și tricotaje București.

În acest sens ar fi cît se poate de binevenită organizarea unor colective alcătuite din profesori universitari, oameni de știință, scriitori, cercetători etc., care să ridice la gradul cel mai înalt valoarea și prestigiul acestor manuale.

Un însoțitor de preț al textului tipărit rămîne în continuare materialul intuitiv. Anul acesta fondurile alocate pentru procurarea de materiale didactice sînt mult sporite. Un singur exemplu: re-

8 ani din Balcea (raionul Tecuci). Aici laboratoarele sînt lipsite aproape complet de substanțe chimice și aparatură pentru experiențele de fizică.

Dar problema dotării școlilor cu material intuitiv pare să-și dezvăluie de-abia de acum încolo adevăratele proporții. Să nu uităm: dacă dezvoltarea vertiginosă a rețelei școlare și introducerea învățămîntului obligatoriu de 8 ani nu sînt dublate de măsuri urgente de achi-

Anul școlar bate la ușă și pentru constructorii Școlii generale nr. 15 din Capitală. Vor fi aceștia punctuali la 1 septembrie? Greu de presupus, dacă judecăm după imaginea surprinsă pe peliculă de fotoreporterul nostru la începutul lunii august.

— urmărește și ea o mai judicioasă repartizare a acestor posturi.

Am aflat de asemenea că munca de calificare a cadrelor didactice s-a bucurat în sezonul estival de o atenție sporită: cursuri de vară, conferințe (pe plan central, interregional și regional), specializarea profesorilor de limbi străine, cursuri speciale pentru cadrele didactice repartizate școlilor cu limba de predare maghiară sau germană, simpozioane, sesiuni metodologice și științifice, excursii de studii.

Introducerea în programa de învățământ a istoriei literaturii universale a reclamat specializarea unui număr de 600 profesori. Au continuat de asemenea cursurile și consultațiile pentru pregătirea examenului de definitivat sau pentru examenul de gradul II.

Larga acțiune de calificare și speciali-

zare a cadrelor se va încheia o dată cu începerea noului an de învățământ. Despre eficiență și rezultatele ei practice vom reveni într-un număr viitor.

*

Într-adevăr, în domeniul pregătirii anului de învățământ proverbul «La toamnă se numără bobocii» e mai mult decât nimerit. Vom deschide anul școlar 1967-1968 beneficiind de toate cele 2 027 săli de clasă aflate în construcție? Elevii vor găsi, fiecare în banca lui, manualele școlare prevăzute în programa analitică? Se vor afla uniforme școlare suficiente ca să avem de unde alege? Tinerii profesori și învățători repartizați anul acesta vor umple (cel puțin parțial) golurile din anumite regiuni?

Datele estimative ne îndeamnă să fim optimiști.

tv

feriți-vă de patina artificială!

Strălucirea și forța de convingere a manifestării artistice de la Mărășești au fost diminuate oarecum prin televizare, spectacolele «sunet și lumină» fiind destinate aproape exclusiv vizionării directe. Chiar și așa, telespectatorii trebuie să fie recunoscători pentru prilejul de a asista la o încercare de înnoire a formelor tradiționale ale evocării istorice. Jocurile de lumini și culori, efectele stereofonice, impresionante la fața locului, nu pot fi percepute în condițiile micului ecran. Îndrăzneala artistică a realizatorilor ar trebui să dea însă de gândit colegilor lor de la televiziune. Și lor le sînt accesibile căi nenumărate spre o creație originală în domeniul reconstituirilor istorice și în general al spectacolului consacrat momentelor eroice din trecut.

De la Dimitrie Bolintineanu la Ștefan Augustin Doinaș, poezia patriotică a evoluat enorm, descrierea exaltată a faptelor de vitejie și patosul declamator făcînd loc treptat exprimării concentrate a unor sentimente profunde, decantate prin filtrul unei inteligențe pătrunzătoare. De ce să rămînă televiziunea la un stadiu din punctul ei de vedere preistoric (adică depășit încă înainte de inventarea ei)? Întrebarea se întemeiază pe prea multele scenete cu aer vetust, difuzate parcă pentru îndeplinirea unei obligații calendaristice. Didacticismul anumitor evocări, agravat de declamația sforăitoare a unor actori greșit îndrumați, este la fel de supărător și în emisiunile pentru școlari, și în cele destinate adulților. A nu pune în paranteză nici unul dintre atributele sensibilității contemporane, a nu admite nici o derogare de la exigențele adevăratei arte, sînt condiții esențiale pentru a găsi drumul cel bun în materie de dramatizări și ecranizări pe teme din trecut. Floricelele de stil, încărcarea barocă a limbajului, gesturilor, decorului sînt respinse de spectatorii de astăzi în toate categoriile de spectacole. De ce să se creadă că un subiect istoric i-ar determina să facă vreun rabat în această privință?

Desigur, nu trebuie să se exagereze nici în sens invers. O spun nu pentru simetria pledoariei, ci pentru că îmi amintesc de nereușita filmului de televiziune consacrat răscoalelor de la 1907. Abuzul de metafore incompreensibile a avut în ultimă instanță un efect asemănător cu cel al evocărilor naturaliste sau bombastice: obosirea, plictisirea telespectatorilor.

Esențial este să se dezrădăcineze prejudecata că, reconstituirea trecutului s-ar putea face cu mijloace vechi sau că ar trebui apreciată după alte criterii decît orice altă formă de artă.

Televiziunea are în această privință și experiențe cu atît mai fericite cu cît au fost realizate cu mijloace diverse, departe și de șabloanele curente, și de orice tendință spre vreun nou șablon. Două teme din aceeași categorie (biserici-monument istoric) și anume mai de mult Voroneșul și foarte de curînd Curtea de Argeș au fost rezolvate excelent în registre total diferite. Despre Voroneș ni s-a vorbit în tonuri de incantație, efectele sugestive pe care le poate obține camera de luat vederi în mina unui adevărat artist fiind potențate de poezia subtilă a textului. Curtea de Argeș ne-a fost prezentată într-o manieră clasică de o eleganță desăvîrșită. Comentariul erudit ne-a deschis perspective inedite asupra unui monument a cărui imagine era fixată în mintea tuturor încă din clasele primare.

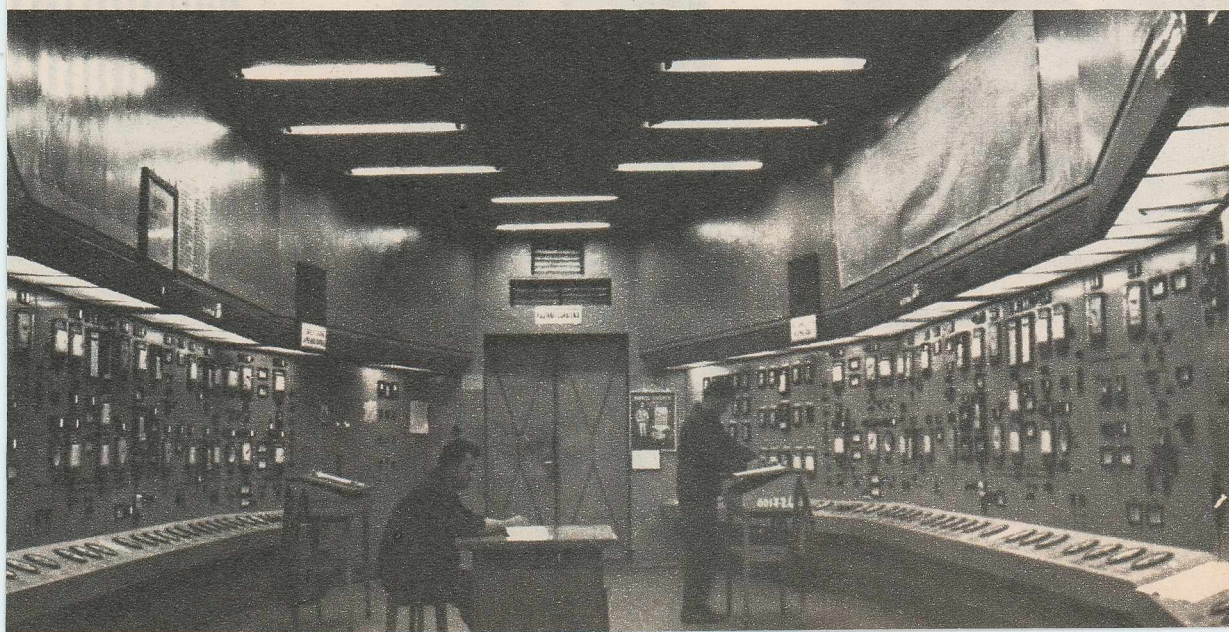
Așadar, se poate. Și atunci de ce să nu fie aruncate la lada de vechituri textele care, deși noi, sînt prăfuite artificial de autorii lor convinși că așa stă bine unei evocări? Operațiunea seamănă cu cea a fabricanților de false antichități, iar rezultatul e la fel de puțin valoros. Patina artificială echivalează cu o etichetă pe care ar scrie: «Atenție, plicticos! Feriți-vă!»

Istoria merită un tratament mai bun.

Felicia ANTIP

P.S. la cronică de săptămîna trecută: «Evadatul» este un film american în care actorii americani ne prezintă în decor american întâmplări dintr-o anumită viață americană. Numai că nu sînt lăsați să vorbească americaneste, adică englezește, ci sînt dublați în spaniolă, ceea ce dă telespectatorului o impresie de nepotrivire, de falsitate. După cîte am auzit, la televiziune a fost vizionată o copie în versiune engleză. Aceea și numai aceea ar trebui să fie achiziționată.

AZONUL mezin

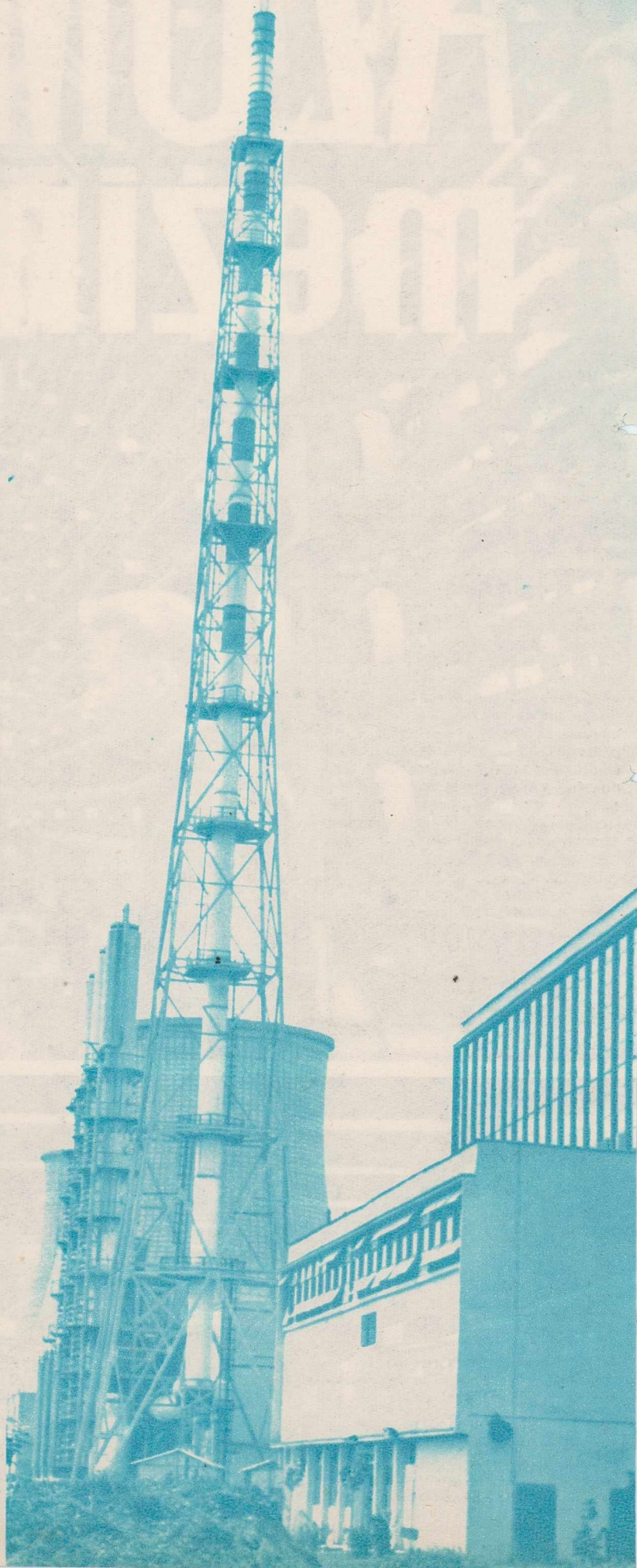

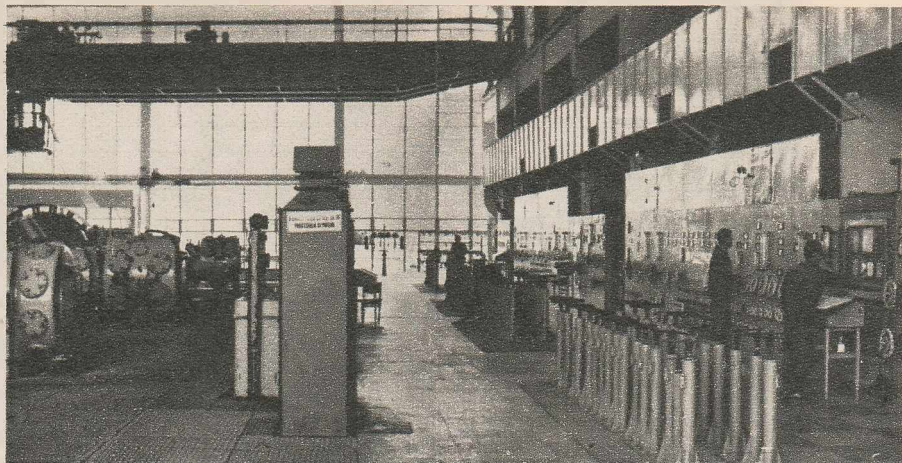
Imensele baterii ale instalației de sinteză a amoniacului menite să asigure răcirea amoniacului gazos.

Ambianță de liniște și desăvârșită curățenie la care contribuie deopotrivă sistemul de iluminat, culoarea vernil a pereților, luciul pardoselii... Sintem în camera în care se află tabloul de comandă al instalației de automatizare a fabricii de amoniac.

Mult tineret la Azomureș.
Vîrsta medie pe întregul
personal al combinatului
este numai de 26 de ani.
Poate că nu este lipsit de
semnificație faptul că în-
suși directorul combinatu-
lui, Dorel Popa, nu are
mai mult de 30 de ani.

Siluețe elegante se înalță
spre cer, evident nu în
scopuri estetice, ci chimi-
ce. Dar dacă-s și frumoase,
nu strică.

Numai pe musafiri îi poate neliniști multitudinea de ventile, robinete, manete din această hală de purificare a amoniacului. Operatorii din secție, calmi, veghează în fața tabloului de comandă.

Ambalat în saci, valorosul îngrășămint chimic e gata să ia drumul ogoarelor.

Acum un an și câteva luni, mai precis la 22 iunie 1966, se semna actul de naștere al Combinatului de îngrășăminte azotoase din Tg. Mureș - AZOMUREȘ. La această dată era pusă în funcțiune ultima secție, care încheia un ciclu industrial complex de fabricare a amoniacului, acidului azotic și, în final, a azotatului de amoniu, prețios îngrășămint chimic inclus în planurile de modernizare a agriculturii noastre. Cel mai tânăr frate al combinatelor similare de la Făgăraș, Piatra Neamț și Craiova a obținut în primul lui an de viață câteva rezultate asupra cărora merită să ne aruncăm privirea. E ceea ce vom încerca să facem în rândurile ce urmează.

DIN GAZ METAN + ...AER

Gaz metan și aer. Acestea sînt materiile prime asupra cărora acționează un foarte modern proces de fabricație, în care elementele de automatizare joacă un rol primordial.

Nu ne vom încumeta să descriem, nici măcar sumar, complicatele procese chimice pentru obținerea amoniacului, a acidului azotic și azotatului de amoniu, principalii produși ai celor trei fabrici în funcțiune ale combinatului. Amintim doar că în impresionanțele instalații de aici, chimia veacului nostru își demonstrează forța în operații de sinteză la temperaturi de 1400°C și presiuni de sute de atmosfere, conversii oxidative și catalitice, «spălări» cu azot lichid la temperaturi de data aceasta de minus 198°C. Sinteza amoniacului, de pildă, din amestec pur de hidrogen și azot comprimat la 325 de atmosfere, se face în coloane în care se dezvoltă o temperatură de 500°C. Interesant de reținut este că această căldură de reacție se recuperează, procedeul (Fausser-Montecatini) aplicîndu-se pentru prima oară în țara noastră. Am enumerat doar câteva din operațiile principale pentru obținerea amoniacului lichid. Din el se obține, printr-o altă serie de oxidări, comprimări etc., acid azotic din care, prin neutralizare cu amoniac gazos, se produce în fine azotatul de amoniu granulat, care va fi ambalat în saci și expedit pe ogoare. Combinatul

livrează și produse auxiliare: apă amoniacală și oxigen tehnic îmbuteliați în cantități importante.

OMUL GOSPODAR...

Bătrîna și înțeleapta noastră zicală potrivit căreia bunul gospodar este «cel ce-și face vara sanie și iarna car» și-a găsit o contemporană aplicare la combinatul chimic mureșean. Cei ce asigură în prezent îndeplinirea (și o substanțială depășire, după cum vom vedea) a planului de producție au avut în vedere responsabilitățile prezente încă de pe cînd combinatul era doar șantier pe mîinile constructorilor. De pe atunci, problema pregătirii cadrelor de specialitate superioare și medii care vor lua în primire combinatul s-a pus cu toată greutatea ei. După o perioadă de pregătire la Făgăraș, Victoria, Piatra Neamț, inginerii, mîștrii, muncitorii au luat în primire viitoarele unități ale combinatului, aflate încă în fază de montaj. «Noi am considerat această perioadă — se obișnuiește să se spună în combinat — nu doar una de «acomodare», ci de pornire efectivă la treabă». În timpul desfășurării planului de investiții, adică în perioada de montaj și mai ales în cea de rodaj, o seamă de inconveniențe ale instalațiilor și utilajelor — de «locuri înguste», cum se spune în limbaj de specialitate — au fost depistate și înlăturate, iar acest lucru se reflectă cu totul favorabil în activitatea

prezentă de întreținere și exploatare a unităților combinatului. La Fabrica de amoniac, de pildă, o serie de îmbunătățiri tehnice făcute în perioada de montaj au permis ca numai după câteva zile de la punerea în funcțiune a fabricii să se realizeze întreaga capacitate proiectată. S-a asigurat astfel, pentru anul 1967, un spor de producție de 3 000 de tone. La toate cele trei fabrici indicii de producție, eșalonati pe 6-8 trimestre, au fost atinși încă în primul trimestru de funcționare.

La ora aceasta, fabricile de acid azotic și azotat de amoniu asigură o producție ritmică de 20% peste capacitatea proiectată. La sfîrșitul anului 1967 se vor obține 25 000 tone azotat de amoniu peste plan. Ce reprezintă această cifră, aparent modestă? Ținînd seama că fiecare cincizeci de kilograme îngrășămint azotos aduce, pe un hectar, un spor de producție de circa 450 kg grîu, rezultă că numai din azotatul de amoniu realizat peste plan la Tg. Mureș se vor obține în plus 225 000 tone de grîu, iar la porumb cantitățile sînt și mai mari.

În ce privește rentabilitatea, ea a crescut în primele șase luni ale anului în curs, depășind de 3,3 ori pe cea prevăzută.

VÎRSTA NU CONTEAZĂ

Azomureș se află în prezent în cea de-a doua etapă de dezvoltare.

Pînă în primul trimestru al anului 1968 se prevede să intre în funcțiune încă o fabrică de amoniac, cu o capacitate de 100 000 tone anual (capacitatea fabricii actuale este de 90 000 tone). Producția anuală de acid azotic și azotat de amoniu se va tripla (de la 120 000 tone și, respectiv, 150 000 tone la 360 000 tone și, respectiv, 450 000 tone) prin extinderea capacităților existente. Măsurile luate ca instalațiile din această etapă să asigure ridicarea nivelului calitativ al azotatului de amoniu granulat se vor răsfrînge și asupra producției fabricii actuale.

În întregul combinat se aplică în prezent ample măsuri de organizare științifică a producției și muncii, s-au elaborat și se pun în practică studii cu privire la utilizarea mai judicioasă a întregului personal, la îmbunătățirea gradului de ocupare și a condițiilor la locul de muncă etc. În cadrul ultimelor măsuri luate trebuie pomenit și studiul urmărind sporirea capacității actualei fabrici de amoniac cu 20%, ceea ce va aduce beneficii suplimentare antecalulate de 40 milioane lei anual, așa încît valoarea lucrărilor se recuperează din beneficii în numai 4 luni de zile.

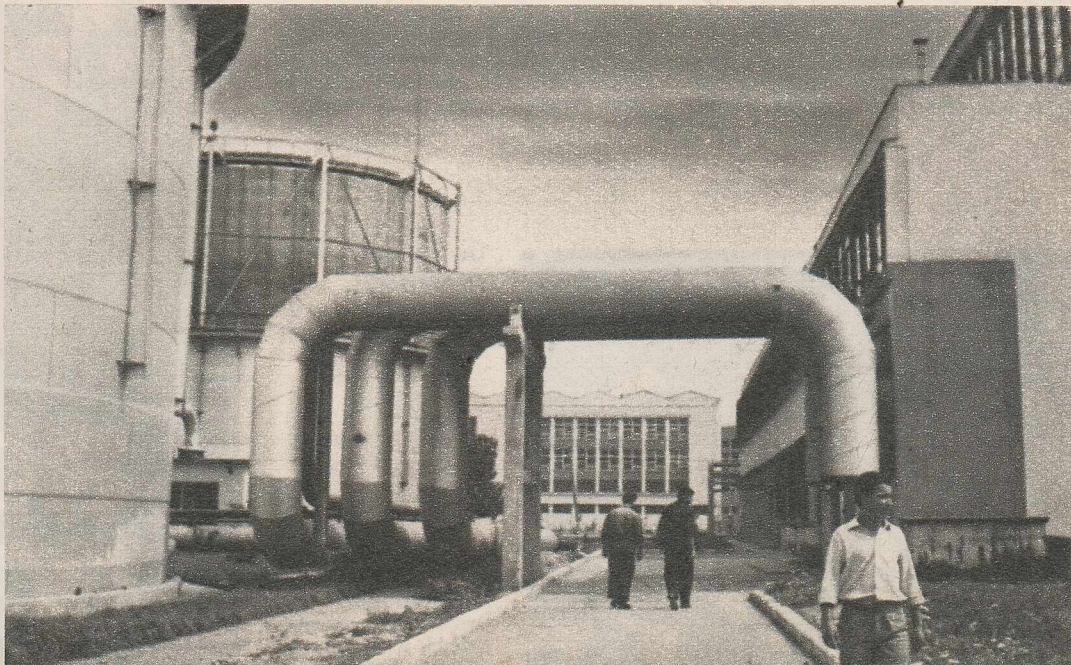
Încheind, am vrea să amintim cititorului că de la 22 iunie 1966 pînă în august 1967 n-au trecut decît 14 luni. Asta este și vîrsta combinatului Azomureș.

Publicitate «Flacăra»

Pe o bandă rulantă înclinată, lungă de 140 m, granulele albe de azotat de amoniu se îndreaptă spre locurile de depozitare.

O vastă rețea de conducte instalate la nivelul solului străbate combinatul. Uneori, ca în fotografia noastră, ele formează adevărate portaluri pe sub care se poate circula.

de Florea ȚUIU

De «fetele din Takarazuka» aflasem prin intermediul televiziunii noastre, care a reluat fragmente dintr-un program prezentat la Paris de marele ansamblu de estradă japonez. Deși micul ecran a oferit telespectatorilor noștri numai o mostră a genului, scurta întâlnire cu «Takarazuka» a impresionat prin dinamismul, vitalitatea și perfectă sincronizare a grupului de interprete.

Cei care vizitează teatrul se întreabă — așa cum m-am întrebat și eu — de ce micul orașel Takarazuka, o stațiune de munte situată la jumătatea drumului dintre Kobe și Kyoto, în regiunea Kansai, a fost ales pentru a deveni un fel de centru de recreere al Japoniei, împrumutându-și numele și formației de estradă devenite cea mai mare din Extremul Orient și faimoasă în întreaga lume. Se pare că totul a pornit de la calea ferată Hankyu, care lega Osaka de Takarazuka. Pentru a atrage călători, administrația a început prin a organiza la Takarazuka, în 1911, un centru de recreere, de destindere — având ca principal punct de atracție un bazin de înot cu ape termale — care însă nu a îndreptățit speranțele. Ichizo Kobayashi, președintele firmei «Hankyu Railway Company», a avut atunci ideea de a construi lângă bazin un mic teatru. «Corul fetelor» din Takarazuka — prima trupă de estradă din Japonia, alcătuită la început din 14 persoane și apoi din 20 — oferea gratuit vizitatorilor stațiunii spectacole — muzică vocală și instrumentală, dansuri japoneze și occidentale — în sala cunoscută pe atunci sub denumirea de «Teatrul paradisi».

Entuziasmul cu care publicul a primit spectacolele micii trupe a contribuit la extinderea teatrului, care în 1924 prezenta într-o sală cu un număr mult mai mare de locuri programe noi, în care se simțea influența unor ansambluri occidentale. De altfel, pentru a fi la curent cu tot ce era mai interesant în acel moment în materie de spectacole de revistă, conducerea teatrului a trimis cu regularitate reprezentanți talentați la cele mai renumite trupe de acest gen din lume. Trei ani mai târziu, «Takarazuka» prezenta cu foarte mare succes spectacolul «Mon Paris». Programele erau interpretate, atunci ca și acum, numai de fete. De ce numai fete? — am întrebat. În teatrul clasic japonez, ca și în cel elisabetan — mi-a explicat Hidetaka Masuda, directorul companiei — scena era in-

terzisă femeilor, pe motiv că teatrul nu ar fi o profesie onorabilă pentru ele. În condițiile modernizării Japoniei, Kobayashi, întemeietorul teatrului de revistă japonez, a hotărât ca ansamblul din Takarazuka să fie format numai din fete.

Acum la Takarazuka există câteva săli — cea mai mare dintre ele rezervată spectacolelor și având peste 3 000 de locuri, iar celelalte servind pregătirii viitoarelor membre ale ansamblului. Teatrul se află în incinta centrului de destindere și recreere, alcătuit dintr-o grădină botanică, un parc zoologic, o «casă a insectelor» și un adevărat «rai al copiilor» de toate vârstele.

Am vizitat Takarazuka în timpul festivităților denumite «Zakura hana» (sărbătoarea florii de cireș), și orașelul era brăzdat de șirurile de cireși înfloriți de pe străzi și alei. Am văzut spectacolul «Nu există două lumi, ci numai una», fascinant ca montare, plin de prospețime, de temperament, maniera de interpretare fiind inspirată atît de revista occidentală, cît și de teatrul japonez tradițional.

Cele 400 de membre ale ansamblului sînt împărțite în patru mari grupuri — «Steaua», «Floarea», «Luna» și «Zăpada» — fiecare prezentînd spectacole adecvate denumirii lui și schimbîndu-și repertoriul în fiecare lună. În timp ce unul dintre grupuri dă spectacole la Takarazuka, celelalte prezintă programe la teatrul permanent din Tokio sau întreprind turnee prin țară și străinătate. În perioada care a urmat celui de-al doilea război mondial, «Takarazuka» a făcut patru turnee în Statele Unite și unul la Paris. Anul viitor, «fetele din Takarazuka» vor pleca în Europa occidentală — în Belgia, Austria și R.F. a Germaniei. Ele au fost invitate de asemenea în Cehoslovacia, Polonia și Uniunea Sovietică.

Părăsit de artiste sale îndată ce acestea se căsătoresc, teatrul din Takarazuka își completează anual formațiile prin concursuri. Candidatele care reușesc la examen, foarte sever de altfel, trec — înainte de a apărea pentru prima oară pe scenă — printr-o perioadă obligatorie de pregătire multilaterală. În funcție de talent și aptitudini, sînt repartizate într-unul dintre cele patru mari grupuri ale teatrului.

Tinere din întreaga Japonie împrospătează continuu ansamblul «fetelor din Takarazuka», dăruindu-i o veșnică tinerețe și făcînd totodată din această stațiune montană un orașel unic, dedicat veseliei, dansului și melodiei.

Un fastuos final de spectacol.

◀ Cele trei stele ale ansamblului. În dreapta — prima solistă a teatrului, Wataru Nachi.

acasă la
TAKAZUKA

«Kagani Jishi», dans a cărui solistă imită un leu. Pre luat, împreună cu alte dansuri tradiționale, din repertoriul teatrului clasic japonez Kabuki, el este interpretat pe scena teatrului «Takarazuka» într-o manieră nouă, care păstrează însă tot farmecul vechiului dans.

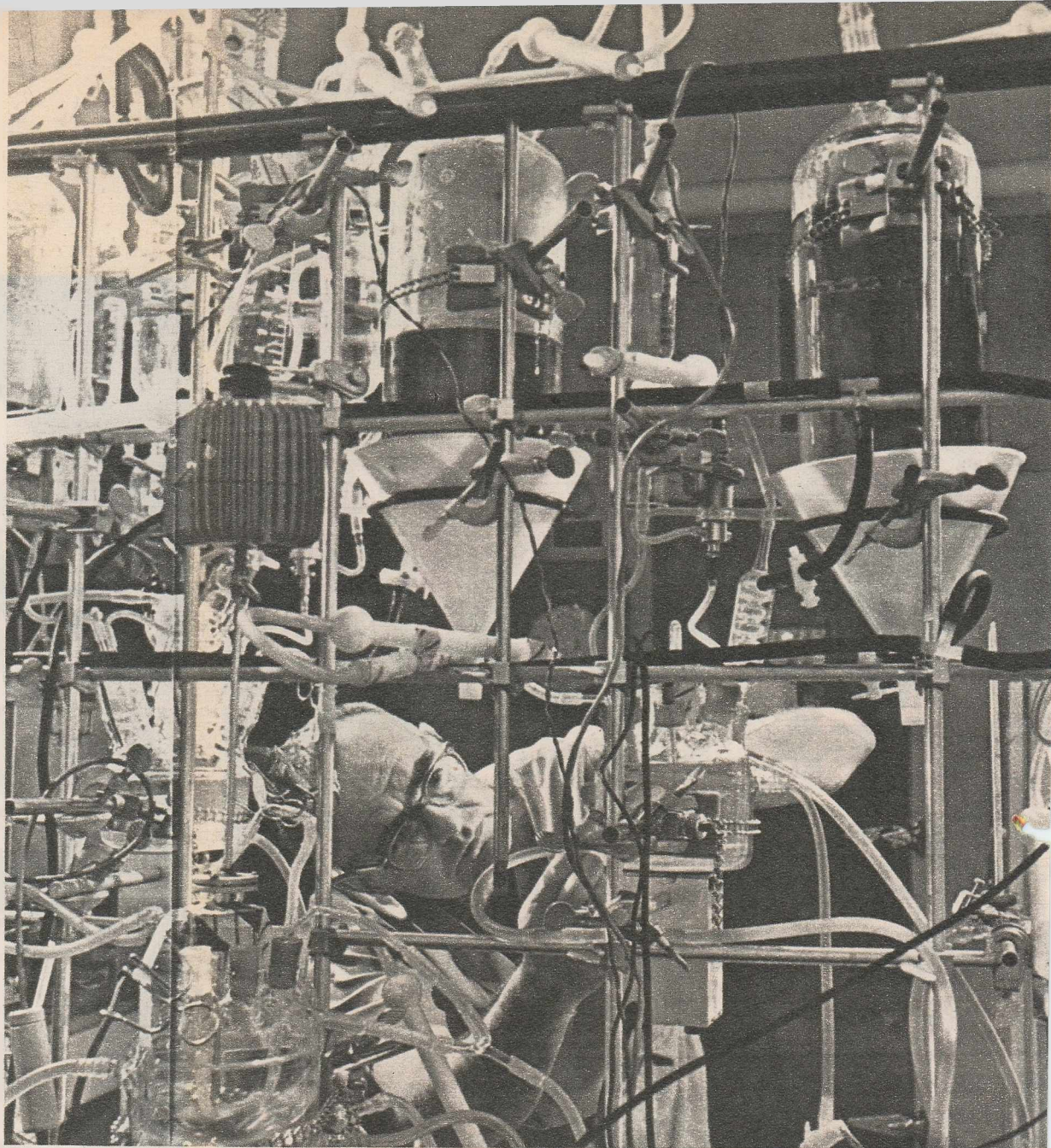

În fața teatrului

AZUKA

Stățiune-pilot pentru producerea de celule umane infectate cu diverse boli virotice. ▶

Între mărimea unui virus și a unui bob de linte există cam același raport ca între o farfurie obișnuită și întreg orașul București. Iată de ce pătrunderea în lumea virusurilor s-a dovedit a fi mult mai dificilă decât explorarea lumii bacteriilor: pînă acum 25 ani nici nu se știa exact cum arată un virus. Astăzi s-a descifrat nu numai arhitectura lor complexă ci și o serie de mecanisme intime ale raportului lor cu celula gazdă. Pe această bază se duce cu succes lupta împotriva «ofensivei virozelor» care caracterizează epoca noastră și care este cauzată de ▶

cei mai minuscule dusemani ai omului

Totul a început acum optzeci de ani în Olanda, în laboratorul bacteriologului Martinus Beijerinck, renumit în acea epocă pentru lucrările sale de microbiologie a solului. El a avut intuiția remarcabilă că mozaicul, o boală a frunzelor de tutun, nu este produs de microbi, ci de o substanță lichidă vie («contagium vivum et fluidum»).

Într-adevăr, experiențele realizate mai târziu de botanistul rus D.I. Ivanovski au confirmat natura «fluidă» a acestui misterios agent patologic. Ivanovski a zdrobit planta bolnavă și colectînd sucul l-a injectat unor plante sănătoase. Cîrînd, acestea s-au îmbolnăvit de mozaic, dovadă că agentul infecțios era prezent în suc. Totuși, examinînd lichidul la microscop, Ivanovski nu a zărit nici o bacterie! Mai mult chiar, scurgînd acest suc ciudat printr-un filtru impenetrabil chiar pentru cele mai minuscule bacterii, lichidul rezultat era totuși infecțios! Acel «ceva» misterios care reușea să se strecoare prin porii filtrului de porțelan fin și să provoace îmbolnăvirea era însă distrus prin încălzire la 60-70°C,

sucul astfel «tratată» devenind inofensiv.

O «VÎNĂTOARE» DRAMATICĂ

În 1880, Pasteur, exasperat de oboseala sa «cursă» pentru găsirea agentului patogen al turbării, declara: «Microbul turbării nu a fost încă izolat, dar trebuie să admitem existența sa». De fapt era vorba de un virus. Dar pentru stabilirea actelor sale de «stare civilă» au mai fost necesare numeroase strădanii.

Ceva mai târziu, în 1898, medicii germani Löffler și Frosch, elevi ai faimosului Robert Koch, au ajuns pe urmele unui nou germene infecțios filtrabil, pe care l-au denumit virusul febrei aftoase. Termenul de «virus» denumea în medicina din cele mai vechi timpuri orice agent provocator de boală. Cu timpul, sfera noțiunii s-a restrîns asupra unor ființe invizibile la microscopul optic, capabile să străbată prin cei mai mici pori și ale căror «semne particulare» au fost precizate treptat.

«Vînătoarea» de virusuri a continuat pe toate fronturile. În ciuda faptului că dușmanul răminea invizibil, el își manifesta însă puterea, agresivitatea...

Printre marile victorii în lupta pentru identificarea virusurilor sau inframicrobilor se înscrie cea din 1913: reușita cultivării virusului paraliziei infațtile pe celule în afara organismului. Această tehnică — o descoperire crucială în virologie — a fost pusă la punct de către cercetătorul român Constantin Levaditi, elev al marelui Babeș, unul dintre pionierii virologiei mondiale. Într-adevăr, în animalele de experiență observarea amănunțită a conflictului virus-celulă infectată nu putea da rezultate exacte, oricît de laborioasă și precisă ar fi fost tehnica folosită. De ce? În cadrul organismului întreg intervin o sumedenie de factori ce pot stînji observația precisă. Din acest impas cercetarea inframicrobiologică a fost scoasă prin folosirea culturilor de celule vii în afara organismului.

Celulele care cresc direct pe pereții de sticlă ai recipientului de laborator devin astfel «animale de experiență» în miniatură.

DESCOPERIRI ROMÂNEȘTI — PIETRE DE HOTAR ÎN ISTORIA INFRAMICROBIOLOGIEI

Tot cercetătorii români s-au numărat printre primii care s-au ridicat împotriva unei teorii în mare vogă în 1910-1920 ce susținea că virusurile n-ar fi decît forme filtrabile ale bacteriilor. În urma unor experiențe îndelungate, Levaditi și Nicolau demonstrează, în 1923, că virusurile nu numai că trec prin porii filtrelor bacteriologice obișnuite, dar și prin membrane speciale de colodiu, că deci **ultrafiltrază**. Tocmai acest caracter stabilea deosebirea esențială a virusurilor de bacterii și de formele lor filtrabile (care nu pot trece prin filtrele de colodiu).

În 1922 o descoperire românească marchează o nouă piatră de hotar în istoria inframicrobiologiei: încercînd să stabilească cum se produce rezistența organismului față de virusuri, Levaditi și Nicolau au arătat că ea este total deosebită de cea față de microbi. Astfel, spre deosebire de imunitatea antibacteriană, care presupune producerea în sînge a unor «substanțe

...ECHILIBRUL NATURAL DINTRE VIRUSURI ȘI BACTERII A FOST RUPT DE ABUZUL ANTIBIOTICELOR... NE APROPIEM DE DEZLEGAREA PROBLEMEI ÎNCEPUTURILOR VIEȚII... VIRUSURILE POT DISTRUGE TUMORI CANCEROASE... NU ESTE DEPARTE ÎNVINGEREA DEFINITIVĂ A GRIPEI, VARIOLEI, HEPATITEI EPIDEMICE, RUJEOLEI, OREIONULUI...

de apărare» (anticorpi), în bolile virotice rezistența se bazează pe modificări provocate de virus în celula «victimă». S-a lansat astfel noțiunea, astăzi unanim recunoscută, de «imunitate tisulară» (rezistența la nivelul celulelor și țesuturilor).

CRISTALE VII

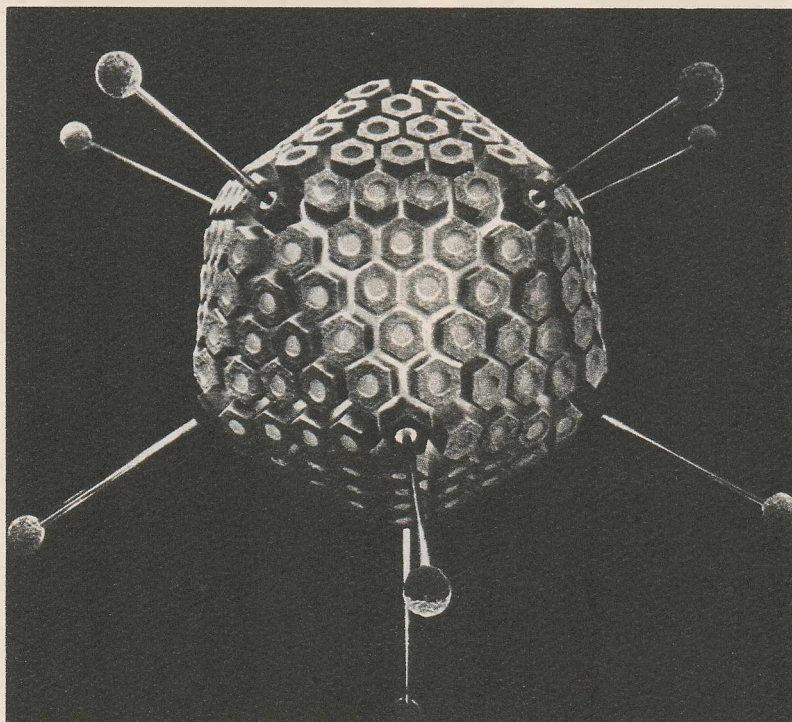
Abia în 1935 virusurile capătă «buletin de identitate», putând fi obținute în stare cristalină. Savantul american Wendell Stanley, lucrând un suc extras prin sfărâmarea unei frunze de tutun bolnave de mozaic, a obținut pentru prima oară virusul cristalizat. El a reușit să observe la microscopul obișnuit aceste «cristale vii» sub forma unor ace. Inoculate la plante sănătoase, ele au provocat mozaicul chiar în diluție de 1 la 1 milion!

Dar ceea ce observase savantul american nu erau decât grămezi de alte cristale mai mici, «agregate» de virus al mozaicului, fiecare dintre ele conținând de fapt multe mii de unități virulente.

Oamenii de știință au pornit de aceea în căutarea instrumentului capabil să pună în evidență arhitectura invizibilelor virusuri. Cercetări conjugate au pus la punct mai întâi ultramicroscopul, care a «vizualizat» virusurile mai mari, și mai apoi microscopul electronic, care a pătruns adânc în lumea infinitului mic.

CELE MAI ARTISTICE FORME ALE NATURII

Între mărimea unui virus și a unui bob de linte există cam același raport

▲ O realizare remarcabilă a ultramicroscopiei: o mărire de 2 700 000 ori a permis obținerea acestui model de virus. «Antenele» sînt protuberanțe care-i permit să se atașeze țesutului infectat; învelișul exterior este format din proteine. Adenovirusul din imagine provoacă pneumonii la copii.

ca între o farfurie obișnuită și întreg orașul București. Deși mărimea virusurilor este de câteva milionimi de milimetru, arhitectura lor foarte complicată a fost, în linii mari, elucidată în ultimii ani, ba chiar — pe acest teme — cercetători entuziaști consideră virusurile drept «cele mai gingașe și mai artistice forme ale naturii».

Pentru a da un exemplu, să ne reîntoarcem la mozaicul tutunului, eroul celor dintii aventuri din lumea virusologiei. Specialiștii au ajuns la concluzia că acest virus este alcătuit din 2 130 de unități, care apar înfășurate în jurul unei spirale. Ai impresia că te afli în fața unei flori miraculoase, cu mii de petale, sau a unui con de brad înflorit...

Perfecțiunea cercetării a mers și mai departe, stabilindu-se că fiecare «petală», adică fiecare unitate, este constituită numai din proteine, fiecare moleculă de proteină fiind la rîndul ei compusă din 168 molecule de acizi aminați. Scheletul spiralei în jurul căreia se înfășoară unitățile este reprezentat de acidul ribonucleic (ARN) al virusului — substanța infectantă.

Înarmați cu noi și noi metode moderne de investigație, inframicrobiologii din toată lumea au reușit să «recenzeze» într-un timp record cea mai mare parte a virusurilor existente în natură. Accentul se pune în prezent pe găsirea unor arme adecvate împotriva lor — vaccinuri și medicamente, și poate nu e departe ziua visată de marele Pasteur «cînd anumite măsuri preventive ușor de aplicat vor stăvilii bolile molipsitoare ce pustiesc și îngrozesc popoarele».

Dr. Em. ROMAN

ce e nou ?

— DE VORBĂ CU PROF. DR. NICOLAE CAJAL, MEMBRU CORESPONDENT AL ACADEMIEI, DIRECTOR ADJUNCT AL INSTITUTULUI DE INFRAMICROBIOLOGIE AL ACADEMIEI —

— Inframicrobiologia capătă pe zi ce trece o importanță tot mai mare în toată lumea. Se vorbește din ce în ce mai des despre virusuri și viroze. Cum se explică acest fenomen?

— Se poate vorbi, fără îndoială, de o ofensivă a virozelor, dar într-un anumit sens și de o epocă a virozelor, aceasta datorită progreselor deosebite ale inframicrobiologiei, cu răsărit nu numai în medicină, dar și în alte compartimente ale biologiei, cum este, de pildă, genetica.

CUM SE EXPLICĂ CREȘTEREA NUMĂRULUI DE ÎMBOLNĂVIRI VIRALE

Creșterea numărului de îmbolnăviri virale s-ar explica în primul rînd prin

noile condiții create virusurilor, cu sau fără voia omului. Un exemplu: echilibrul natural dintre virusuri și bacterii din organismul uman și animal a fost rupt în bună parte de uzul și abuzul antibioticilor. Acestea distrugînd în organism mulți microbi, virusurile au devenit «protagoniști» pe «scena» bolilor infecțioase. Dar mai sînt și alte condiții prielnice accentuării virulenței unor virusuri. Aș aminti în mod special creșterea pragului de radioactivitate atmosferică, consecința a experiențelor cu arme termonucleare.

Pentru a-și realiza opera de distrugere a celulei vii, virusul pătrunde în interiorul ei, unde se înmulțește rapid. Pînă nu demult s-a crezut că particula de virus se multiplică la fel ca bacteriile, prin rupere în două, apoi în patru în șaisprezece etc. Cercetări făcute în

ultimii zece ani au arătat că dintre cele două elemente componente ale virusului (miezul de acid nucleic și «mantaua» proteică), numai miezul este activ.

SPRE SINTEZA VIEȚII ÎN LABORATOR

— Deci substanțe CHIMICE (acizii nucleici) inoculate în celulă o obligă să fabrice germeni virali. Dar pe acești germeni sîntem obișnuiți să-i considerăm ca elemente înzestrate cu proprietăți care definesc VIAȚA: activitate biologică, metabolism, înmulțire, adaptabilitate, ereditate, moarte... Putem deduce că viața poate fi creată în laborator pornind de la acizii nucleici?

— Într-adevăr, prin studiul virusuri-

lor — elemente plasate pe primele trepte de viață — știința se apropie de dezlegarea problemei începuturilor vieții, a sintezei artificiale a vieții — problemă capitală a biologiei.

Încă mai demult, acad. Șt. Nicolau a emis ipoteza unor acizi nucleici virali «automatizați», pe care întemeietorul școlii românești de inframicrobiologie îi denumeste «infravirusuri». Ulterior, elucidarea biosintezelor acizilor nucleici de către Kornberg și Ochoa a deschis o nouă etapă de confirmări.

Pornind de la aceste rezultate, cercetătorii din Institutul de inframicrobiologie al Academiei au adus contribuții interesante cu privire la sinteza unor acizi nucleici infectanți. (Doctorii Portocală, Samuel și colaboratorii)

(Continuare în pag. 16)

Mai recent, dr. Sol Spiegelman, de la Universitatea din Illinois, a făcut un mare pas înainte obținând în eprubetă sinteza unui acid nucleic infectant folosind o enzimă purificată extrasă dintr-o bacterie. Se poate spune deci, fără exagerare, că s-a reușit într-o oarecare măsură sinteza vieții în laborator!

— **Așadar, cunoașterea acizilor nucleici și «fabricarea» lor artificială echivalează cu sinteza în laborator a uneia dintre cele mai importante componente ale celulei vii. Presupunem că aceste realizări vor face posibilă și găsirea unor noi arme de luptă împotriva bolilor virotice, atât de răspândite azi.**

— Desigur! Dacă acidul nucleic este partea infectantă din virus, se poate pune problema «atenuării» lui prin diferite metode fizice și chimice — modificare mult mai ușoară ca în cazul virusului întreg — în vederea obținerii unor «sortimente» de virusuri mai puțin infectante, dar foarte imunizante, din care să se prepare vaccinuri active antivirale. Este una dintre marile sarcini ale laboratoarelor de genetică inframicrobiană.

«TOPIREA» TUMORILOR CANCEROASE CU AJUTORUL VIRUSURILOR?

— **Cercetările din ultimii ani au pus în evidență rolul anumitor virusuri în producerea unor tumori canceroase. Ce se știe în momentul de față în acest domeniu?**

— Rezultatele cercetărilor recente au adus serioase argumente în favoarea originii virotice a acestei boli nimicitoare. Astfel, s-a stabilit că la șoareci majoritatea leucemiilor (cancer ale singelui) sînt cauzate de virusuri și că un virus izolat de la un șoarece poate determina leucemii și diferite alte manifestări tumorale atât la șoareci, cit și la alte specii animale.

Mai mult decît atît, s-a dovedit că unele virusuri ce dau omului afecțiuni respiratorii pot provoca unor animale de laborator (hamsteri) tumori canceroase. Aceleași virusuri au fost izolate și în institutul nostru din diferite forme de tumori pulmonare. Este interesantă și experiența care a arătat că un virus ce trăiește latent în organismul unor specii de maimuțe, inoculat la hamster, poate produce apariția tumorii.

Faptul că de multe ori virusul nu poate fi izolat din celula tumorală se poate datora existenței sale nu sub forma sa completă, ci sub aceea de acid nucleic. Multiple cercetări recente tind să confirme această ipoteză. În Institutul de inframicrobiologie, acad. Șt. Nicolau, E. Nastac și colaboratorii au arătat că **acidul nucleic** extras din organele unui om bolnav de leucemie poate produce tumori la șoarece.

S-ar părea că aceasta este calea care va permite, într-un viitor sperăm nu prea îndepărtat, elucidarea enigmei cancerului.

— **Dar despre problema oncolizei — acțiunea de topire a tumorilor canceroase cu ajutorul virusurilor — ce ne puteți spune?**

▲ **Viața poate fi «creată» în laborator pornind de la acizii nucleici? Această problemă pasionantă preocupă pe cercetătorii din lumea întreagă. În fotografie: dr. docent Radu Portocală, de la Institutul de inframicrobiologie al Academiei, studiind acizii nucleici la spectrofotometrul cu raze ultraviolete.**

— Paralel cu cercetările privind cauzele ce provoacă boala canceroasă, oamenii de știință s-au preocupat intens de găsirea unor mijloace de **tratament** al acestei boli.

Încă în 1921, Levaditi și Nicolau au arătat pentru prima oară că **unele virusuri pot distruge tumori canceroase**. Calea deschisă de cei doi savanți români a tentat timp de peste 40 de ani un mare număr de cercetători și rezultatele obținute sînt încurajatoare. Strădaniile numeroase ce se fac în acest sens vor perfecționa desigur o armă prețioasă, cel puțin împotriva unora din tumorile umane.

«SECOLUL DE AUR» AL INFRA-MICROBIOLOGIEI ABIA A ÎNCEPUT...

— **Cîteva cuvinte despre perspectivele științei despre virusuri, pornind de la realizările actuale.**

— Inframicrobiologia a făcut progrese uriașe în ultimii ani. Numai în ultima decadă s-au descoperit, datorită unor tehnici perfecționate, de aproape trei ori mai multe virusuri decît fuseseră cunoscute și studiate în ulți-

mii 40 de ani. S-au obținut succese hotărîtoare în profilaxia și tratamentul unor boli virotice, umane și animale. Numeroase premii internaționale, printre care și Premiul Nobel, au înțununat munca unor eminenți virusologi (W. Stanley, J.F. Enders, M. Burnett Lweff ș.a.).

Cercetările viitoare promit să aducă omenirii realizări și mai valoroase, printre care «rezolvarea» patogeniei unei mari grupe de boli cardiovasculare de origine virală, învingerea definitivă a gripei, turbării, variolei, encefalitei virotice, rujeolei, hepatitei epidemice, oreionului, că și a numeroase altor viroze ale animalelor și plantelor.

Este foarte posibil ca viitorul apropiat să clarifice și mecanismul de producere a unor boli al căror agent patogen este necunoscut sau a unor boli în prezent considerate neinfecțioase și în mod special a cancerului, contribuind astfel la combaterea sa pe scară mondială. Secolul de aur al inframicrobiologiei de-abia a început și, cu toate acestea, într-un timp uluitor de scurt, a adus realizări uriașe. Putem să fim deci foarte optimiști!

CARNET DE SCRITOR

mărturii

de Eugen FRUNZĂ

Prin urmare, lucrurile stau așa: patru oameni în toată firea depun mărturie într-un proces. Tuspatru au văzut cu ochii lor, au auzit cu urechile lor.

Primii doi au văzut cum pîrîta, năpustindu-se ca o fiară asupra reclamantei, a bătut-o crunt, încît victima s-a prăbușit în capul scării. Acesta e adevărul curat!

Ceilalți doi au văzut cum pîrîta, nu numai că nu s-a atins de reclamantă — deși aceasta din urmă profera cuvinte imposibile de reprodus în fața onoratului tribunal — dar s-a și retras imediat în camera ei ca să evite scandalul, ea fiind o femeie cit se poate de pașnică. Acesta e adevărul curat!

E limpede că măcar doi dintre martori au venit să dezinformeze justiția.

La exact următorul proces se petrec lucruri asemănătoare. Din nou se judecă doi vecini. Unul ocupă un apartament la parter, celălalt la etaj, într-o casă modestă și bătrînă numărînd 75 de ani. Omul de la parter susține că din cauza viței sălbatice pe care vecinul de sus a plantat-o imediat după mutarea sa aici — adică acum 7 ani — locuința de jos a prins igrasie, fapt care îi provoacă pagube materiale și îi dăunează sănătății. Pîrîtul respinge acuzația. N-a plantat el vița sălbatică. Aceasta exista de mult, încă înainte de venirea lui.

Iată și martorii. Din partea reclamantului, un prieten al casei.

Președintele: Dv. cunoașteți situația?

Martorul: Da, sînt prieten cu tov. X și îl vizitez foarte des.

Președintele: De cînd există vița sălbatică pe casă?

Martorul (în deplină armonie cu teza susținută de reclamant, dar cu o mică, psihologic necesară diferență de apreciere): De vreo șase ani.

Președintele: Sînteți sigur?

Martorul: Sigur, tovarășe președinte.

Președintele: Pînă atunci nu era?

Martorul: Nu.

Din partea pîrîtului, un martor feminin, o vecină avînd casa lipită de a împričinaților.

Președintele: Locuiți de mult la adresa actuală?

Martora: Din 1937.

Președintele: Va să zică de 30 de ani. Știți de cînd crește vița sălbatică pe casa vecinilor dv.?

Martora: Acum 30 de ani tot așa era.

Președintele: Anume cum?

Martora: Ca și azi. Casa era învelită cu viță.

Președintele: Sînteți sigură? Gîndiți-vă bine.

Martora: Precis.

E clar, și de astă dată, că unul dintre martori minte. Și iarăși răsare în fața ochilor mei lepădătura cu conștiință de guzgan.

Dar ceea ce mă intrigă nespuse de mult e atitudinea, în ambele cazuri, a avocaților. Din polițe, voi spune că minciuna martorului e preluată cu mîrînimie de avocatul respectiv — deși miroase de la o poștă că a fost pregătită și repetată în prealabil ca o replică de teatru.

Firește că rîndurile de mai sus nu comunică nimic nou. Dar nou e caracterul societății noastre, care nu se poate împăca în nici un fel cu practica violării adevărului. De aceea simț nevoia unor dezbateri publice, ample, concrete, despre etica tuturor celor care, într-o calitate sau alta, au un cuvînt de spus în fața justiției.

23 AUGUST 1967-BILANTUL A 23 DE ANI DE VICTORII

În această zi de sărbătoare, participanții la marea demonstrație au dat o emoționantă expresie sentimentului de mândrie, de plenitudine, pe care-l trezește în inimile tuturor conștiința succeselor obținute de poporul nostru. În fotografiile noastre, crîmpeie din marile demonstrații desfășurate în întreaga țară. Fotografia de jos: în Piața Aviatorilor, evoluează sportivi.

Mimi Podeanu:Curcan.

«Destinul tapiseriei de azi e limpede: ea devine pictura murală a timpurilor moderne... Nu putem picta pe pereții apartamentului nostru o frescă murală. În schimb, tapiseria, acest adevărat perete de lână, poate fi agățată sau desprinsă de zid, poate fi rulată, băgată — după voie — sub braț și atârnată în altă parte. Iată de ce mi-am și numit tapiseriile «muralnomad». Tapiseria răspunde, în casa omului, unei legitime dorințe de poezie, ...ea aduce, într-un interior, căldură, intimitate».

„acea fereastră opacă, înșorită...”

de Sanda FAUR

Pledoaria aceasta pentru dreptul la o existență modernă a tapiseriei o semna Le Corbusier, într-un moment în care gustul contemporan redescoperea, cu uimire și incântare, o artă ce părea moartă de secole. Marea favorită a castelurilor medievale, cărora le încălzea — și nu numai la figurat! — pereții goi și reci, prezență solemnă necesară fastului liturgic din catedralele gotice, tapiseria s-a retras o vreme din viața artistică și a tăcut timp îndelungat. Era firesc: în secolul al XVIII-lea tapiseria ajunsese la un asemenea super-rafinament al execuției, încât ceasul decadenței sale părea să sune inexorabil. Pentru o singură piesă se utilizau lînuri în 30 000 de nuanțe, iar desenul realizat de pictor drept îndreptar pentru țesător avea o asemenea prețiozitate galantă, o asemenea detaliere miniaturală, încât un meșter nu reușea să țesească mai mult de 15-20 cmp pe lună.

Exacerbându-și intențiile și, desigur, prețurile, tapiseria ajunsese să se nege pe ea însăși, devenind, dintr-o piesă funcțional-decorativă, un obiect de mare lux, adesea inabordabil. A dispărut deci. Cu vremea însă tapiseria a revenit la

gânduri mai bune și practici mai rezonabile, a început să-și simplifice limbajul, să istorisească altceva decât apocalipse, povești cu licorni și scene biblice ori seniorale, să se întoarcă la un stil decorativ, limitându-și numărul culorilor folosite și intențiile anecdotice.

Și iată că astăzi sobrietatea nudă, geometrizantă, a arhitecturii contemporane pare să ceară din nou prezența caldă a marilor țesături din lână colorată. Jean Lurçat, artistul francez care a revitalizat cu strălucire în anii noștri arta tapiseriei, vorbea despre această fereastră opacă, înșorită, din lână, care prelungește spațiul și îl deschide spre vis și care potolește, într-un fel, asteniile epocii: tapiseria stinge zgomotele străzii, liniștește nervozitatea zidului de beton și sticlă, ferește de curiozitatea omenească. Și, de bunăseamă, oferă spiritului bucuria unei mereu reînnoite întâlniri cu o operă de artă autentică, în ambianța cotidiană, familiară nouă.

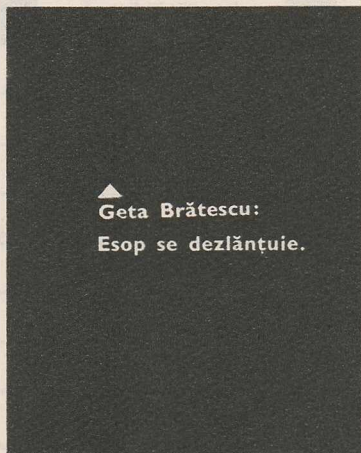
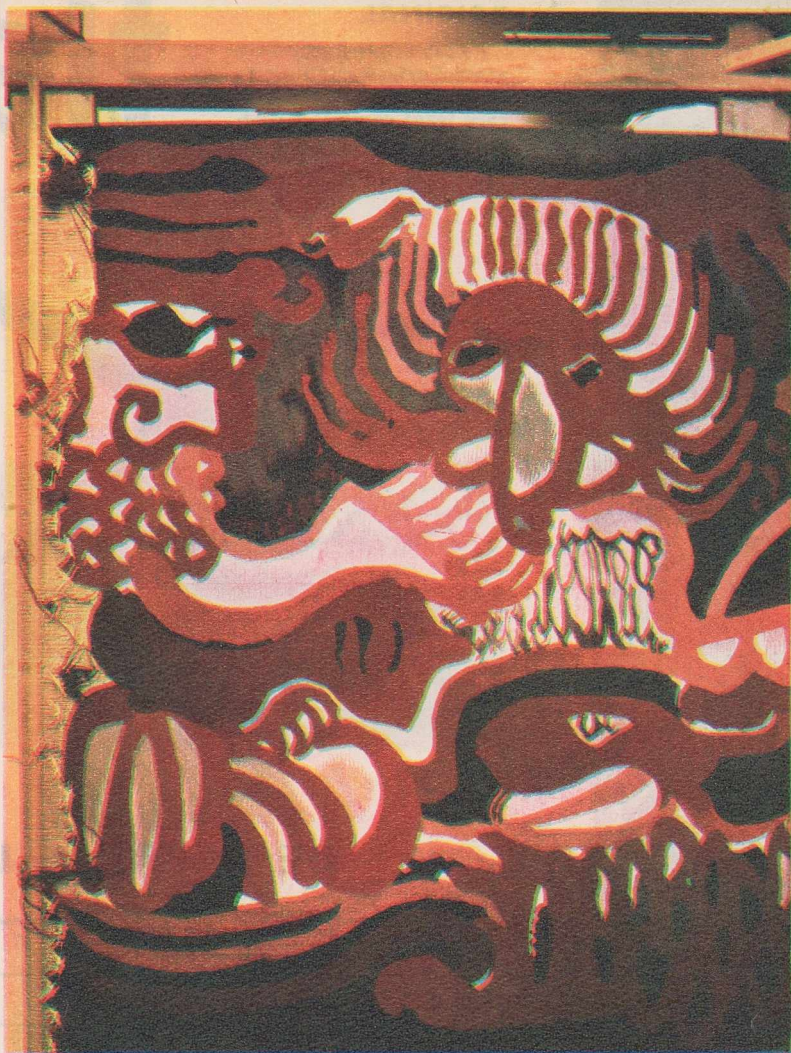
Tapiseria a început să apară, în ultimii ani, pe pereții marilor edificii publice, în universități și ministere, în ambasade și muzee, dar și în apartamentele obișnuite. Le Corbusier însuși a realizat

tapiserii pentru sediul U.N.E.S.C.O. (ca să nu mai vorbim de miile de tapiserii ale lui Lușcat, destinate instituțiilor publice), Fernand Léger, Gromaire, Marc Saint Saëns, ba chiar și Picasso, Braque. Miro și Dufy s-au apropiat cu interes de arta tablourilor pictate cu lână, exprimând în ele sensibilitatea și gândirea artistică a epocii. Tapiseria reintra astfel, în ultimele decenii, prin poarta principală a artelor plastice, făcându-și o intrare cu adevărat triumfală.

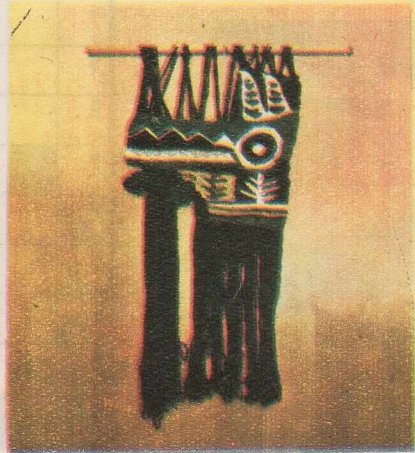
Poate că nici nu ar fi fost nevoie să invocăm asemenea înalți aliați și asemenea poetice argumentații — și să batem astfel la porți deschise — câtă vreme la noi tapiseria are și tradiții, și practici de vîrste venerabile. Fie că se numește păretar ori lăicer, scoarță sau rudă, tapiseria românească populară, țesută mai în fiecare gospodărie de la țară, împodobește din timpuri străvechi «camera cea mare», umplînd lada de zestre a fetei de măritat, aducînd în casă veselia cromatică a florilor cîmpului, a păsărilor curții, a copacilor pădurii. Și e interesant de urmărit cît de greu s-a hotărît scoarța românească să coboare de pe perete, oprindu-se mai întîi pe laviță, apoi pe pat, și mult mai tîrziu pe jos, în chip de covor. Țărancă din Oltenia sau Banat, moldoveanca sau maramureșeanca și-a țesut scoarța stilizînd și transpunînd, cu un uimitor simț al esențialului, universul vegetal și animal ce-o înconjură, cu o intuiție artistică sigură, care dădea culorii, motivelor, compoziției, armonii subtile.

Apoi, ceea ce era de așteptat să se întîmple s-a întîmplat: «muralnomadul» a sedus și la noi o serie întregă de pictori și graficieni, care s-au îndreptat spre tapiserie cu armele și bagajele artelor practicate pînă acum (ceea ce a produs — deși nu întotdeauna — o mutație interesantă), dar mai ales păstrînd legătura cu sursa tradițională a scoarțelor țărănești. După opera de pionierat, dusă încă din 1929 cu pasiune și tenacitate de Aurelia Ghiță (care a interpretat într-un mod personal motivele covorului moldovenesc și oltenesc, aducînd ca notă proprie un colorit delicat, care să pună de acord tapiseria cu marii pereți vitrași ai clădirilor moderne), au început să se afirme cîțiva tineri artiști de talent. Mimi Podeanu realizează o tapiserie în care este ocolit decorativismul gratuit, exprimînd un sentiment, o trăire intensă, și nu e de mirare că lucrările ei (*Mirii din Oaș, Copii cu sorcova, Măștile, Fintini cu cumpănă*) colindă, împreună cu cele ale altor artiști, lumea, se opresc în marile săli de expoziții, participînd la mult pretențioasele bienale de tapiserie de la Lausanne. Elena Pană, Ileana Vremir, Simona Chintilă, Coca Niculescu, Graziela Stoichiță, Teodora Moiescu-Stendel, Peter Iacobi și, mai apoi, artiști veniți din alte sectoare ale plasticii — graficiană Geta Brătescu, pictorii Spiru Chintilă, Ion Nicodim, Pavel Codiță, Țipoia — au adus în ultimele expoziții de artă decorativă o valoroasă tapiserie de inspirație populară, dar de o foarte modernă forță de stilizare: sentimentul naturii, pe care îl degajă prezența motivelor florale, a pomilor și păsărilor, punerea în pagină a compozițiilor, tehnica țesutului, cromatică, toate acestea înfrățesc tapiseria noastră cultă cu scoarța populară, lăsîndu-i totuși celei dintîi mari posibilități de exprimare a fanteziei și vervei personale.

Vara aceasta, sălile bucureștene de expoziții și-au oferit, mai mult ca oricînd parcă, spațiul (ingratur, precarul lor spațiu!) unor creatori de artă decorativă, care ne-au demonstrat cîtă frumusețe ar putea intra în casele noastre prin intermediul nesfîrșitei lor inventivități. Ultima din aceste expoziții, cea a tinerei artiste Cornelia Ionescu (pe

▲ Geta Brătescu:
Esop se dezlăntuie.

▲ Teodora Moiescu-Stendel: Măști.

care o puteți vedea pe coperta revistei noastre, fotografiată fiind pe fondul uneia din tapiseriile sale), i-a prilejuit acesteia în același timp debutul și consacrarea: în tapiseriile sale — meditații lirice despre *Anotimpuri, Muguri ori Fluturi*, evocări ale *Zborului și Pădurilor* — vibrează o cromatică de esență populară, pe care artista o pune în surdina, conformînd-o unei sensibilități discrete, unei fantezii conduse cu discernămint.

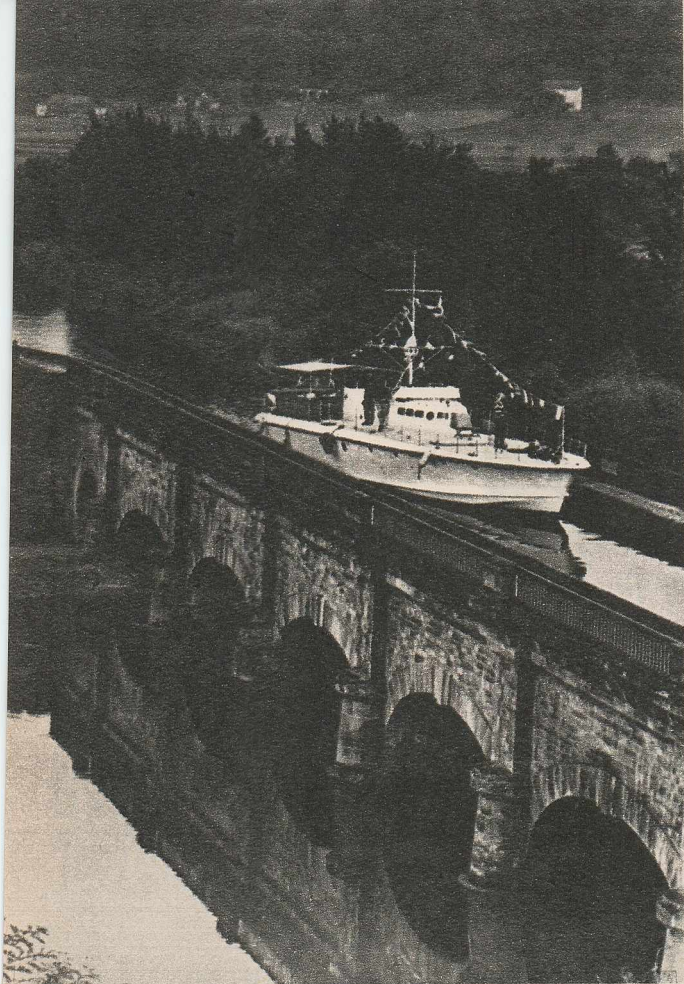
Se întîmplă un lucru paradoxal: după ce își desfășoară ochiul cu frumusețea rafinată a tapiseriilor din expoziții, după ce constată diversitatea de personalități creatoare care s-au afirmat în acest domeniu, vizitatorul, cetățean obișnuit, are ca secundă reacție un adînc suspin de amărăciune. Pentru că dorința de a-și vedea în ambianța sa familiară o asemenea tapiserie sau, mă rog, o țesătură decorativă similară ori cel puțin un covor mai acătărji, se dovedește iluzorie. Nu e vorba aici de sumele ridicate la care sînt apreciate lucrările expuse — ele își poartă cu sine firescul preț al unicatului artistic, care face din tapiserie o

operă de colecționat, de instituție publică sau muzeu. Drama începe în altă parte (deși nu prea departe!), la cîteva sute de metri în stînga sau în spate, în magazinele în care se vînd covoarele noastre cele de toate zilele. Cînd ele există în prăvălii — pentru că foarte adesea covoarele nu sînt de găsit — diferența calitativă dintre acestea și lucrările expuse de artiștii decoratori poate fi calculată în ani-lumină, și aceasta nu e o metaforă făcută de dragul metaforei. Mania orientalismului a copleșit acele pseudo-persane țesute pe mașini, a obosit ochiul pînă la exasperare cu coloritul violent, cu repetarea obsedantă a aceluiași și aceluiași motive florale. Covoarele de iută s-au oprit la cîteva desene uscat geometrizate, la un unic duet de culori, și nu au mai putut fi hotărîte să se urnească din aceste locuri comune pentru nimic în lume.

Stă omul de bună-credință și se chinuie să răspundă întrebării celei mai la îndemînă: oare artiștii creează pe o planetă și fabricile pe o altă planetă? Oare e atît de imposibil de țesut (e doar tehnica în discuție!) o punte de comuni-

care între artă și industrie, de realizat acea mult dorită, mult discutată, mult așteptată fuziune între creator și producător? Oare nu se pot folosi drept prototipuri acele splendide unicate din expoziții? E adevărat, pe undeva — și nu chiar pe ultimul plan — e vina artiștilor, care s-au simțit atrași de nobila artă a tapiseriei, dar au ignorat, cu puțin snobism, cu nițică voită uitare, arta — cu o funcționalitate ceva mai prozaică — a covorului. Dar dacă fabricile ori cooperativele producătoare de covoare ar fi apelat la artiști pentru a le solicita prototipuri, dacă s-ar strădui să găsească acele forme financiare (care stau, pare-se, ca o baricadă de netrecut între artă și industrie), e greu de crezut că artiștii s-ar fi refuzat acestei solicitări. În fond, arta nu e făcută numai pentru muzee și expoziții și nimic nu poate oferi artistului o mai adîncă satisfacție decît gîndul că a putut aduce, în casele oamenilor, cîte o picătură de frumos.

Să ne mai întrebăm cînd își vor da, în sfîrșit, mîna arta și industria? Poate că totuși, cine știe, așteptarea nu se va dovedi pînă la urmă steapă...

CU VAPORUL PE POD

Micul vas fluvial «Siroco», care navighează pe rețeaua de canale din estul Franței, străbate o porțiune mai înaltă, un adevărat pasaj de nivel al apelor, care trece peste un riu.

NU PREA CONFORTABIL, ÎN SCHIMB...

Ar fi greu de dat nume precis acestui vehicul eterogen, care a fost văzut nu demult circulând pe străzile Londrei. Câteva zile mai târziu el urma să fie scos la licitație. Nu ne îndoim că s-au găsit destui amatori care să plătească sume apreciabile pentru a se putea exhiba călărind șaua puțin confortabilă a neobișnuitului mijloc de locomotie.

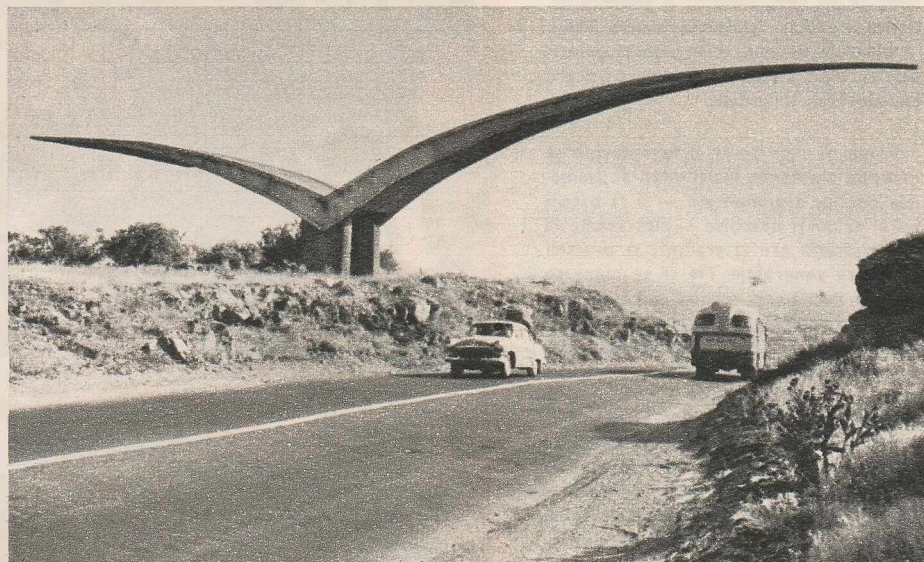
LA PLIMBARE...

...cu motocicletă. Echipamentul este reglementar: salopetă, ochelari, cască...

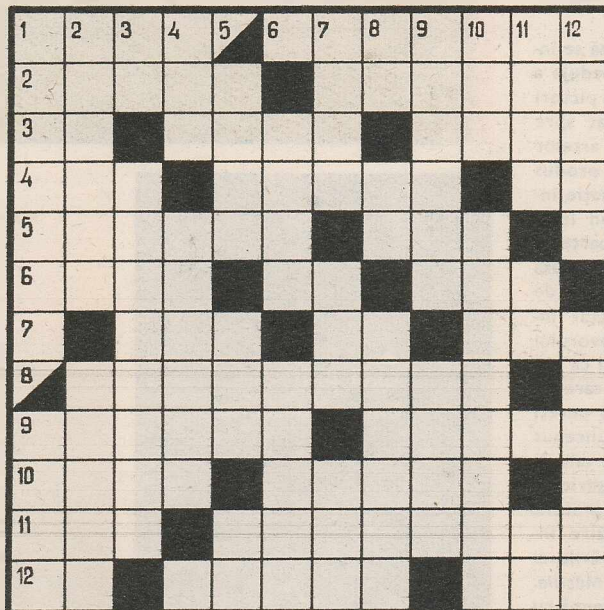
MONUMENT ORIGINAL

Pe sub aripile întinse ale acestei uriașe «rîndunele» de beton trece autostrada care leagă capitala Armeniei sovietice, Erevan, de orașul Sevan.

flacăra

DE LA MARE LA MUNTE

expresie a mării. 8) Merg cu bună-știință la mare. 9) Fruct de import — Nouă în grup. 10) Mare — Marea noastră Neagră! 11) Elena alintată — Legănat pe valuri. 12) Caiete! — Minge — Arborele lui Eminescu.

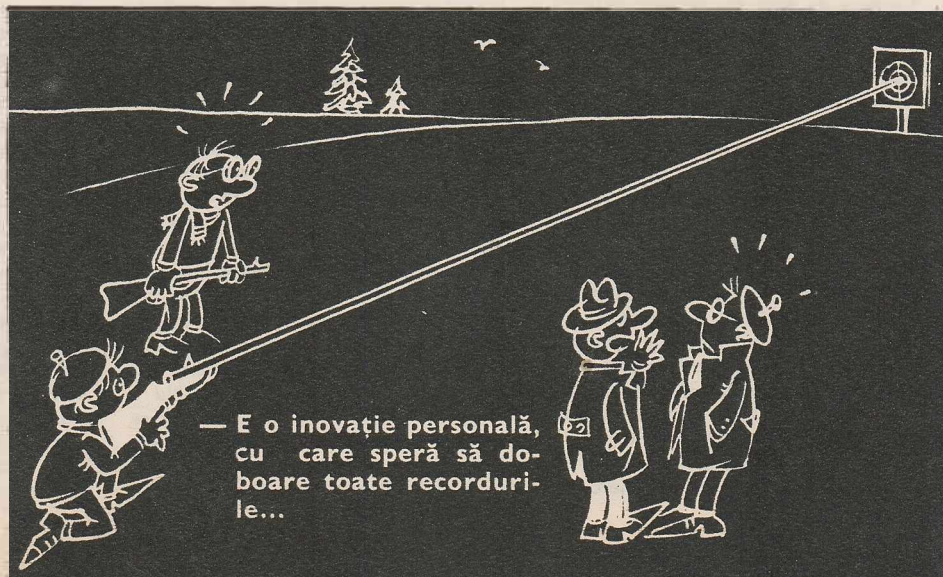
LA MUNTE: 1) Munți de piatră (sing.) — Cărrile dragostei. 2) Ochiuri montane — Cit un munte de mare. 3) Pronume — Regiune montană cu... sonor. 4) Unde se bat munții în capete — Rucsac... de mină. 5) Monedă poloneză — Oraș în Somalia — Babele, în virf! 6) Ei, de colo — Butoi (reg.). 7) Amindouă — Locuitor al Munților Apuseni — Fiul lui Hercule (mit.). 8) Cărare pe mijloc! — Aur — Referitor la munte. 9) Mare, din nou cit un munte (fem.) — Munte în nordul Italiei (2 115 m). 10) Localitate în S.U.A. — Omul muntelui. 11) Laptele-cucului — Prefix pentru doi — Primele vocale. 12) Respirație printre brazi — Mărturii montane ale istoriei.

T. MICHINICI

DE LA MARE: 1) Costum de baie — Omul mării. 2) Mișcătoarele cărări (sing.) — Perla din șiragul litoralului. 3) Ci invers! — Ca un țir — Magistrat în antichitate. 4) Fără costum! — Mare,

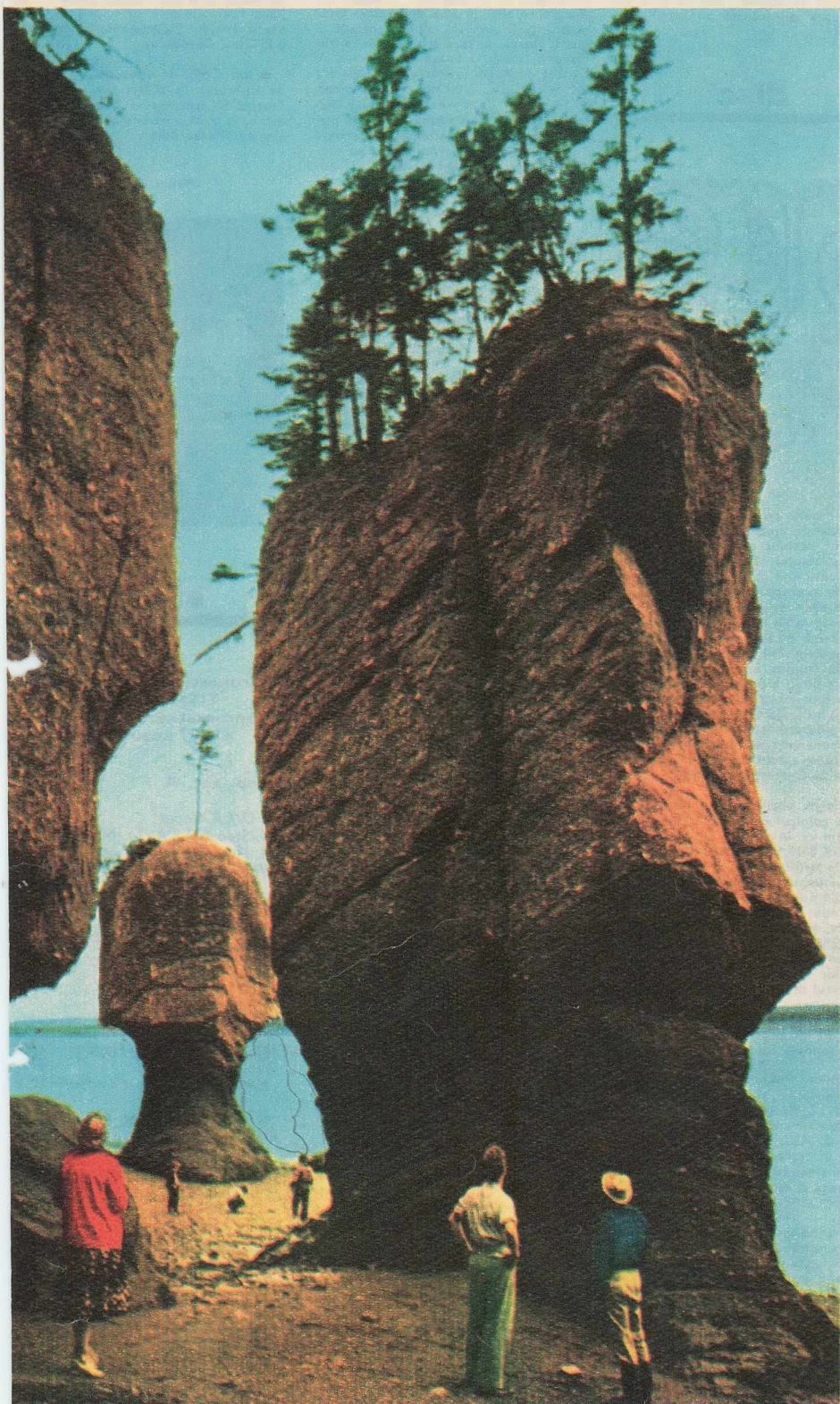
mare — La izvoarele râului! 5) Le găști și la munte, și pe valuri — Deschidere. 6) Miorița — Pământ și apă — Ca spuma mării (masc.). 7) Diminutiv feminin — Furnică pe litoral — Ultima

Cuvinte rare: Efor, Zlot, Ato, Antal, Ilo, Roen, Naf.

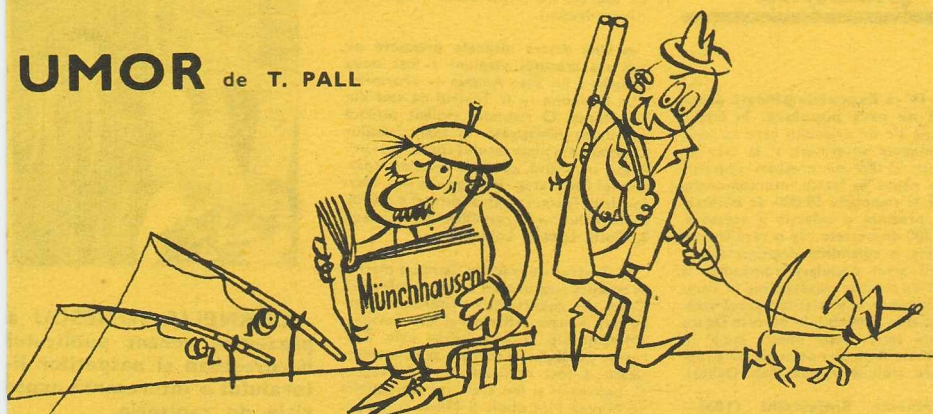

— E o inovație personală, cu care speră să doboare toate recordurile...

VARIETĂȚI

UMOR de T. PALL

— Ei, bravo! Vă inspirați, vă inspirați...

pall

SCURT ȘI CUPRINZĂTOR

● La 2 septembrie va avea loc la Paris o solemnitate deosebită. Maurice Chevalier va fi sărbătorit pentru împlinirea a 80 de ani de viață și șaizeci și cinci de teatru.

«Marea noapte a lui Chevalier» va culmina cu un recital Chevalier, la Teatrul Champs-Élysées. Cu această ocazie, mereu tânărul octogenar va interpreta o nouă șansonetă intitulată: «Cînd voi avea o sută de ani».

● O societate de binefacere din Nisa a creat un serviciu ieșit din comun. În cadrul clinicii locale de oftalmologie a luat ființă un centru pentru prelevarea ochilor donati. Pînă acum s-au anunțat mai multe oferte, înscrise în clauze testamentare. După decesul donatorului, ochii recuperați sînt păstrați în vederea transplantării lor.

● La Beverley Hills (California) a luat ființă un institut pentru studierea comportării ciinelor. În schimbul unor onorarii ridicate, un medic psihiatru studiază, în șase ședințe, comportările ciinelui și ale stăpînului său, în ve-

derea stabilirii celor mai bune relații. Ca între părinți și copii.

● Pentru a veni în ajutorul iubitorilor de artă care nu își pot permite luxul de a cumpăra pînzele preferate, un magazin parizian a înființat un serviciu de împrumuturi. Contra plății unei sume relativ modeste pot fi împrumutate și admirate în tihnă tablouri semnate de artiști remarcabili. Desigur că marii maeștri nu figurează printre aceștia...

● Apa-praf este o realizare a chimiștilor firmei vest-germane «Degussa». Noul «praf» conține nouăzeci la sută apă, iar zece la sută o compoziție hidrofobă de acid salicilic.

Amestecînd cu putere cele două componente, apa se împarte în milioane de picături infime acoperite cu o peliculă de materie hidrofobă. Se obține o pudră asemănătoare făinii, stabilă și... uscată. Astfel metamorfozată, apa va putea fi păstrată și transportată în ambalaje permeabile, nu se alterează și poate fi recuperată cu ușurință.

CÎND MAREEA CREEAZĂ MONȘTRI

Asemenea unor coloane cu capiteli masive sau unor fantastice ciuperci, acest grup de stînci bizare se înalță pe malul golfului Fundy, în provincia canadiană Noua Scoție. Fenomenul este opera mareelor, care ating în această regiune cea mai mare amplasare de pe glob.

Echilibristică pe firava tulpină a unei măciulii de mac. Cînd frunzele s-au terminat, împinsă de proverbiala-i lăcomie, lăcusta încearcă să atace măciulia.

carte

● **Dragostele aceleiași inimi** se intitulează noul volum al lui Ion Frunzetti, cunoscut opiniei publice mai mult ca interpret (istoric și critic) al operelor de arcă plastică și ca traducător (indeosebi din Cervantes), deși nu e mai puțin un poet, cum o dovedește de altfel și ultima-i carte. Nemanifestându-se însă prin presă într-o atare ipostază, poetul are cumva apariții intermitente, cu ocazia volumelor, când ne dăm seama că de fapt lirica constituie o coordonată perpetuă a autorului.

● **Călătorii**, ultima carte a lui Constantin Prîsnea, evocă drumețiile mai vechi și mai noi ale autorului pe diferite meridiane. Li s-ar putea adăuga îndată un alt volum cu impresii recente de călătorie în țară ale scriitorului, apărute în felurite reviste și care încintă deoptrivă cu celelalte, Prîsnea fiind un evocator remarcabil al oamenilor, obiceiurilor, impresiilor și faptelor.

● Al. Ivasiuc se anunță un romancier demn de interes prin volumul său de debut **Vestibul** (Editura pentru literatură). Spirit analitic, cu un condei notabil, autorul promite o dezvoltare ascendentă serioasă, dacă e să luăm primul său roman publicat (cu multe subtilități, cu pagini excelente, dar suferind pe alocuri de monotonie) ca punct de plecare al viitoarei sale cariere literare.

● Cercetător ceva mai vechi al filozofiei orientale, Ion Banu publică la Editura științifică lucrarea **Sensuri universale și diferențe specifice în filozofia Orientului antic**. Volumul I (singurul apărut) parcurge dezvoltarea domeniului în Mesopotamia, Egipt, China, promițând ca în final să avem în față o substanțială sinteză a acestor filozofii.

● Volumul IV al ciclului **Teorie și metodă în științele sociale** pe care îl scoate Editura politică se intitulează **Sociologia dezvoltării** și este dedicat congresului de sociologie ce a avut loc anul trecut în Evian.

● De citit pe îndelept volumul de nuvele recent apărut sub semnătura lui Fănuș Neagu — **Vară buimacă**. O pendulare creatoare între realism și fantastic, între povestirea străveche și notația modernă, concisă, împletirea observației morale cu cea socială, perceperea intensă a fenomenelor dau cărții o notă distinctă de farmec, certificând din nou talentul autorului.

● Două cărți cu temă istorică: **Un dac la Roma** de Tudor Popescu (mai curînd un roman de aventuri cu pretext istoric) și **Strămoșii** de Radu Theodoru (evocare a unor momente importante — Posada, Rovine, Călugăreni etc. — din istoria națională). Ambele lucrări se relevă prin pagini bine scrise, dar și printr-un regretabil patetism de suprafață, printr-o seamă de convenții nu tocmai la locul lor.

● **Cîndva, niste oameni**, noul roman al lui Alexandru Șiperco, este o evocare emoționantă, vie, a luptei duse de poporul nostru împotriva fascismului, autorul fiind el însuși participant la această luptă, pe care o transpune cu multă pricepere în termeni literari.

cinema

● **Prizoniera din Caucaz**. Comedie lirico-aventuroasă, cu momente de umor uneori inteligent, alteori doar ambițios, cu un personaj simpatic, studentul Șurik (cunoscut din filmul **Operațiunea I**, al aceluiași regizor, Leonid Gaidai), interpretat de un actor și mai simpatic: Aleksandr Demianenko. E destul. În orice caz, într-o confruntare cu multe comedioare răsfațate de ecranele noastre în vara aceasta, filmul lui Gaidai poate sta cu capul sus. În alte roluri — Natalia Varlei, Iuri Nikulin, Gheorghe Vitin.

● **Unde este al treilea rege**. Furcul de tablouri a devenit de la o vreme calul de bătaie a kilometri și kilometri de film polițist. Și nu știm cum se face că cele mai multe dintre aceste pelicule suferă de aceleași mari păcate: lipsă de inventivitate, personaje-marionete. Filmul de mai sus nu face excepție. Regia — Ryszard Ber. În distribuție — Andrzej Lapicki (La noapte va muri orașul, Leac contra dragostei), W. Gliniski (Dragoste neîmplinită, Vizita președintelui), Kalina Jędrusiak (Leac contra dragostei).

● **Un hectar de cer**. Din cine știe ce pod a fost scoasă la iveală o comedie de acum zece ani a lui Aglaucio Casadio. Pe undeva, prin scenariu, recunoaștem îndemnarea lui E. Petri și E. Flaiano (coautori), dar regizorul a avut grijă să

Rosanna Schiaffino

Jean-Pierre Cassel

rateze totul. În rolul principal — Marcello Mastroianni. Partenera lui — Rossana Schiaffino.

● **Cineastul nr. 1** al filmului francez de televiziune, Jean Christophe Averty, s-a plictisit de micul ecran, cel puțin pentru moment, și a trecut la lung-metraj. Debutul său va fi marcat de filmul «**Frumosul tenebros**», pentru care intenționează să-l solicite pe Jean-Pierre Cassel.

disc

CORNELIA BĂLU

● În recolta extrem de bogată a înregistrărilor de muzică populară, apariția unui disc realizat cu concursul orchestrei ansamblului «Ciprian Porumbescu» din Suceava face oarecum figură aparte. Există în execuția formațiilor «provinciale» un spor de autenticitate, pe care nu-l poate egala nici o orchestră «centrală», oricît de bogată ar fi ea numeric. Este suficient să-l ascultăm pe George Sirbu în fruntea formației mai sus-pomenite pentru a avea confirmarea celor susținute de noi. Nu știm ce să menționăm mai întîi, căci toate piesele sînt de o rară frumusețe folclorică. Și «**Hangul**» și «**Horodniceanca**», ca și «**Bătrîneasca lui Frunză**», «**Jocul din Sadova**» sau «**Bătăta de la Curcești**» (EPC-846).

● Dintre vocile tinere ce suie cu sîrg pe colnicul cîntecului românesc se aude din ce în ce mai puternic glasul Corneliei Bălu, solistă dăruită din plin cu «simțul» sentimentului de care e saturat cîntecul popular. În cele cinci melodii: «**Ce mi-e drag dealul să-l sui**», «**De cînd dorul m-a cuprins**», «**Cînd aud cucul cîntînd**», «**Aolice ce dor duc**» și «**În pădure la Stroești**», cîntăreața Cornelia Bălu ne înfășează numai o mostră a calităților sale vocale. Radu Voinescu, cunoscutul dirijor al Orchestrei de muzică populară a Radioteleviziunii, mereu același îndrăgostit de muzica românească, susține un acompaniament «calificat», ca să-i spunem așa! (EPC-843).

● Simion Pop (cîntărețul), George Vancu (dirijorul) și Orchestra de muzică populară a Radioteleviziunii realizează o excelentă înregistrare de melodii transilvănene. Ascultați: «**Cine-a făcut cîntecul**», «**Ceteraș de pe Găina**», «**Sus în deal îmi cîntă cucul**» și «**Drag mi-e jocul someșean**» și este imposibil să nu vă fie dragi (EPC-848).

● Deși ne-am exprimat de nenumărate ori necazul că nu putem înțelege nici cel puțin titlurile cîntecelor de pe discurile de muzică populară maghiară, germană, sîrbească etc., iată că, și de astă dată, ascultăm cinci cîntece excelent executate de Veress Arpad și orchestra fraților Bela și Deszo Rozsa, fără să știm, cit de cit, despre ce e vorba. Va veni poate și vremea cînd vom găsi și alt de mult solicitate traduceri! (EPC-852.)

plastică

● **A IV-a Expoziție bială republicană de artă populară**. În finalul unui lung sir de expoziții care au avut loc în etapele anterioare și la care au participat 25 000 de creatori populari care au expus în fazele intercomunale, regionale și regionale 59 000 de obiecte, biala prezintă o selecție a acestora, circa 1 200 de obiecte, de o rară frumusețe. Este o splendidă demonstrație a vitalității artei populare românești, a geniului ei creator materializat în ceramică și costume, în împletituri și covoare, în cusături și podoabe, în obiecte legate de datini strămoșești (măști etc.), în lemn crescat și picturi pe sticlă. O expoziție care trebuie văzută (Sala Dalles).

● **Octavian Smigelschi (1866—1912)** — expoziție retrospectivă. Printre pictorii transilvăneni de la sfîrșitul veacului trecut, Smigelschi este, incon-

testabil, unul dintre cei mai însemnați. Opera sa, destul de variată (portrete, peisaje, compoziții decorative), s-a bucurat la timpul ei de o largă audiență, mai ales pentru subiectele sale inspirate de viața cotidiană a satelor românești. După propria lui mărturisire, artistul urmărea «**Crearea unei noi arte monumentale de un caracter național-român nu numai bisericesc, ci și profan**». Punctul de plecare l-a aflat în arta decorativă țărănească și în pictura moldovenească și muntenească pe care le-a studiat la Tismana și Cozia, la Snagov și Suceava, la Curtea de Argeș și Voroneț. Artistul a fost și creatorul unei noi tehnici: pictura în ciment de marmură colorată. Actuala retrospectivă adună la un loc picturi și pasteluri, acuarele și numeroase desene, precum și cartoane-proiect (impresionante prin dimensiunile lor) pentru diversele fresce pictate de artist în Transilvania. (Sala de expoziție a Institutului de arhitectură «Ion Mincu».)

● **Marianne Simtion-Ambrosi** — acuarele. Dacă acuarela are virtuți de lămuritate și transparență și poartă un lirism intrinsec, artista s-a folosit de această tehnică spre a explora sensibilitățile retinei, momentul senzorial, impresiile optice și cromatice ale unor motive picturale. Reconstituind laborios priveliștile (și nu numai pe acestea), artista pendulează între o reprezentare figurativă vagă și o echivalență abstractă a motivelor («**Zid roșu**», «**Pod**» etc.). Remarcăm lucrările «**Pe înserat**» și «**Ape albastre**» (Sala Dalles).

● **Aurel Acasandrei** — pictură și desen. Acasandrei (28 ani) a imprumutat ceva din valorile cromatice sobre ale ucelelor țărănești, cu griurile lor temperate și formele esențializate, dar și aerul hieratic, atemporal, al personajelor descarnate ale artei bizantine. Cu o palea cromatică redusă (griuri, alb, roșu...), Acasandrei revine cu fidelitate la cîteva teme, creînd un laitmotiv al lecturilor sau al nudurilor, în care personajele se subtilizează și devin obsesive de filiforme, evocînd doar gesturi și atitudini, dar nu și trăiri. Interesantă (și decorativă) seria de lucrări «**în alb**» («**Cai alb**», «**Floare albă**», «**Balet în alb**») (Sala Kalinderu).

Octavian Smigelschi

teatru

● **Noua stagiune a Teatrului Național din București** a fost deschisă într-un cadru festiv. A vorbit, cu acest prilej, academicianul Zaharia Stancu. Iată titlul premierelor din primele două luni: «**Romeo și Julieta**» (regia, Vlad Mugur), «**Idiotul**», de Dostoievski (regia Al. Finți), «**Martin Bormann**», de Marin Preda (regia, Sorana Coroamă), «**Seringa**», de Tudor Arghezi (regia, Mory Ghelertor), «**Apus de soare**», de Delavrancea (regia, Sică Alexandrescu).

● Una dintre ultimele premiere pe țară ale trecutei stagiuni a fost noua comedie a lui Sînto András — «**Formidabilul Gedeon**» — la Teatrul de stat din Tg. Mureș. O comedie violent satirică (la adresa rămășițelor și mentalităților înapoiate din viața satului contemporan). Regia, inventivă, plină de fantezie, aparține lui Gh. Harag. Protagonist — I. Marcon de la Teatrul maghiar de stat din Cluj. În alte roluri — Margit Köszegi, L. Cziki, T. Toth, Lorand Lohinski.

● Teatrul de stat din Turda a marcat în trecuta stagiune un progres relevabil. Cităm din repertoriu: «**Viforul**», «**Steaua fără nume**», «**Bărbierul din Sevilla**», «**Mincinosul**» și «**Căsătorie prin concurs**». Direcția de scenă a spectacolelor citate a fost realizată de Val Mugur, C. Leoveanu și Ion Dan, iar scenografia de Mircea Matcoboji și Mihai Frățeanu.

● «**Carnaval la Tănase**» — o încercare de spectacol în aer liber — cu concursul

unor cîntăreți populari și chiar cu participarea publicului. Numai... ploaia e exclusă din concursul de... împrejurări.

● Eugen Barbu realizează în acest început de stagiune o adevărată triplă: «**Să nu-ți faci prăvălie cu scară**» la Teatrul Național «I.L. Caragiale» (regia, Sică Alexandrescu), «**Sfîntul**» la Teatrul de comedie (regia, Sanda Manu — cu Mihai Fotino în rolul principal) și «**Groapa**» la Teatrul Muncitoresc-Giulești (regia, Dinu Cernescu).

● Ion Cojar în ipostaza de regizor de operetă! În direcția sa de scenă, Teatrul de operetă va deschide stagiunea cu o nouă versiune a «**Anei Lugoiana**» de Filaret Barbu.

Mihai Fotino

sport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul «Pronosport» nr 34 din 27 august 1967

Camp. cat. A

I. U.T.A.-Rapid	1	x
II. Steaua-A.S.A. Tg. Mures	1	
III. F.C. Argeșul-St. roșu	1	
IV. Dinamo Buc.-«U» Craiova	1	
V. Jiul-Progresul	1	x
VI. Farul-Petrolul	1	x
VII. «U» Cluj-Dinamo Bacău	1	

Camp. cat. B

VIII. C.F.R. Pașcani-Politehnica Buc.	1	
IX. Poiana Cimpina-Flacăra Moreni	1	
X. Metrom Brașov-Ceahlăul P. Neamț	1	
XI. A.S. Cugir-C.S.M. Reșița	1	x
XII. Ind. sirmei C.T.-C.S.M. Sibiu	1	
XIII. Gaz metan Mediaș-C.F.R. Cluj	1	

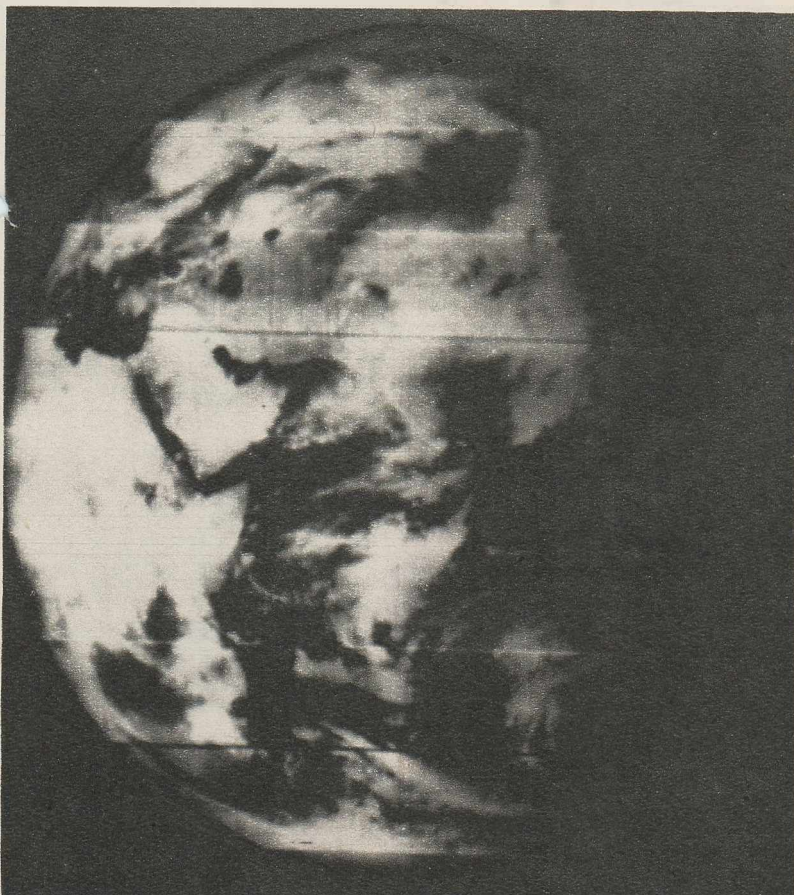
coperta noastră

CORNELIA IONESCU a prezentat recent publicului bucureștean și oaspeților li-toralului o interesantă expoziție de tapiserie.

Fotografie de S. STEINER

La Festivalul internațional pentru pace, organizat recent la Istanbul de Federația națională a studenților din Turcia, au participat reprezentanți din 11 țări — între care un ansamblu artistic al Uniunii asociațiilor studenților din România. La concursul de dansuri populare din cadrul festivalului, ansamblul românesc a ocupat locul întâi.

După cum a anunțat Administrația națională pentru problemele aeronauticii și cercetarea spațiului cosmic (N.A.S.A.), laboratorul spațial «Lunar Orbiter-5» și-a îndeplinit în întregime programul, furnizând fotografii clare ale suprafeței Lunii — îndeosebi ale acelei regiuni unde este preconizată aselenizarea viitorilor cosmonauți americani. Totodată camerele de luat vederi de pe «Lunar Orbiter-5» au realizat o fotografie a Pământului de la 340 000 km, în care se pot distinge destul de clar Grecia, Italia, regiunea Orientului Apropiat, Marea Roșie, Canalul de Suez și coasta orientală a Africii (fotografia de sus).

MIȘCAREA NEGRILOR DIN S. U. A. ȘI IMPLICAȚIILE EI

de Silviu BRUCAN

Încetățenită ca o expresie curentă în folclorul politic american, «vara fierbinte» a fost în acest an mai fierbinte ca oricând. Potrivit statisticilor publicate în presa americană, în peste 50 de orașe cu ghetouri negre au avut loc în iunie și iulie ceea ce aceeași presă numește răscoale. Nu mai este deci vorba de acele forme de luptă a negrilor inspirate din doctrina non-violenței, care s-au dezvoltat în anii '50 — de la starea de nemulțumire latentă și rugăciuni în biserică la marșuri și demonstrații de masă, ocuparea locurilor în autobuze, restaurante și alte localuri segregate, pichetarea parcurilor și ștrandurilor rezervate «numai pentru albi», călătoriile prin stațiile sudice ale «pelerinilor libertății» și actele de «neascultare civilă». În anii '60, forma caracteristică a devenit «riots» — răscoale violente care fac ravagii și care în urma intervenției brutale a poliției sau forțelor armate se încheie cu sute de morți și răniți, incendii și distrugerii în valoare de zeci sau sute de milioane de dolari, stare de asediu etc. Ele se produc vara, deoarece în ghetourile negre cu slums — case mizere, insalubre, lipsite de aer condiționat — arșița, care se ridică la 90-100 grade Fahrenheit, devine insuportabilă, aerul umed devine greu și irepirabil, iar năduful se adună în suflute, revolta colcăie, simțul strigătoarei nedreptăți biciuie nervii și este de ajuns un incident ca tulburările să se dezlănțuie.

După cum se vede, centrul luptei negrilor s-a deplasat din sudul Statelor Unite în orașele din nord, reflectând procesul de migrație sud-nord care a avut loc în ultimele decenii. În perioada postbelică, negrii au părăsit în masă plantațiile de bumbac și tutun din sud, care-i condamnavă la sărăcie veșnică, și s-au îndreptat plin de speranțe spre marile metropole nordice. New Yorkul are peste un milion și jumătate de negri, Chicago un milion, Los Angeles de la 50 000 în 1945 la 600 000 în 1965, iar în Washington negrii reprezintă 54 la sută din populație. Acest puhoi enorm și irezistibil a fost îngrădit în cartiere închise și ferecate de măsuri municipale și de legi nescrise.

Manifestările cele mai violente în acest an s-au produs în orașele Newark și Detroit. Descriind situația din Detroit, corespondentul revistei L'Express transmitea: «Marți seara, 12 000 de soldați, parașutiști, gărzi naționale, polițiști, dispunând de elicoptere și de blindate, stăpîneau cartierul negru devastat de incendiu. «Nu văd cum ar putea reizbucni revolta, aceasta ar însemna o sinucidere» — declara un ofițer din garda națională. Revolta a izbucnit din nou în cursul nopții». A fost nevoie să se trimită trupe federale pentru a controla situația. Nu este de mirare că ghetoul din Detroit a fost asemănat cu un teatru de război.

Cu privire la cauzele care au determinat această cotitură în mișcarea negrilor și la soluțiile problemei se desfășoară în prezent o aprinsă controversă în Statele Unite și, dată fiind complexitatea elementelor noi care i s-au adăugat, este într-adevăr prematur să se pronunțe judecări definitive. Joseph Alsop consideră că la rădăcina tulburărilor stă faptul că în cartierele negre ale marilor orașe circa trei persoane din cinci nu au nici un fel de slujbă. Comentind datele produse de

senatorul Kennedy și afirmația acestuia că statisticile oficiale subestimează în mod regulat șomajul populației de culoare cu 10-20 la sută, Alsop amintește că «numai o zecime din numărul negrilor americani care ating în fiecare an vârsta de 18 ani au beneficiat de școlarizarea minimă necesară unui muncitor».

În ce privește integrarea, L'Express arată că după zece ani de la hotărîrea Curții supreme din 1954 cu privire la integrarea școlară nu există decât un singur negru la mia de albi în școlile din Alabama. Louisiana și Mississippi. Sociologul Nathan Hare conchide, pe bază de statistici, că populația de culoare a rămas în linii mari în aceeași situație în materie de venituri, avansare în servicii, segregare în învățământ sau locuințe în raport cu populația albă. Veniturile negrilor — scrie el — reprezintă aproape jumătate din veniturile albilor, la fel ca acum 50 de ani.

Aceste date sînt oferite ca explicație a faptului că grosul negrilor, în special tineretul, a pierdut încrederea în vechile metode de obținere a drepturilor și, ca rezultat, elementele militante cîștigă teren în detrimentul conducătorilor moderați, care predică non-violența. În acest context este discutat sensul lozincii «Black Power» (putere neagră), prin care se exprimă cerința radicală de a se acorda negrilor un rol în stat, în exercitarea puterii, conform cu numărul și ponderea lor socială, urmînd ca acolo unde predomină numeric, să dețină puterea. «Unii negri — scrie Harry Schwartz în New York Times — manifestă un sentiment de disperare, în sensul că comunitatea albilor nu le va satisface niciodată aspirațiile și se dovedesc receptivi la argumentele că numai în cadrul unei națiuni a negrilor s-ar putea obține o îmbunătățire a condiției lor». Este știut însă că liderii ai negrilor ca Martin Luther King văd soluția problemei numai în integrarea socială.

Numeroși comentatori sînt de părere că creșterea violenței este un efect al războiului agresiv dus de S.U.A. în Vietnam. «Războiul din Vietnam — a declarat senatorul William Fulbright — otrăvește și abrutizează viața noastră internă». Generalizînd, el conchide că «în mare măsură datorită neglijării rezultate din 25 de ani de preocupare pentru intervenții străine, orașele noastre explodează în protest violent împotriva in justiției sociale ce dăinuie de generații».

În ce privește soluția problemei, Walter Lippmann susține că ea nu trebuie să aibă caracterul de «filantropie albă», ci să fie parte a unui efort general de ridicare economică-socială a întregii populații, așa cum a preconizat înainte de alegerea sa ca președinte Lyndon Johnson în lozincă «marea societate». Dar, scrie Lippmann, «este imposibil ca un popor să fie angajat în același timp în două direcții diametral opuse și contradictorii: un război în cealaltă parte a lumii și reclădirea propriei societăți acasă». Și veteranul presei americane adaugă: «Este imposibil cît timp națiunea este abătută și preocupată de un război străin pe care nu-l înțelege și în care nu crede».

Mișcarea negrilor apare deci nu numai ca problema nr. 1 a societății americane, ci și ca o problemă cu largi implicații pentru politica externă a Statelor Unite.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scintei 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scintei».

M.I.Ch.
COMBINATUL DE ÎNGRĂȘĂMINTE
AZOTOASE
TÎRGU-MURES
str. Gh. Doja nr. 300
Adresa telegrafică: «AZOMURES»
telefoane: 4141—4142
5614—5620
ct. vir.028001 B.N. Tg. Mures

COMBINATUL DE ÎNGRĂȘĂMINTE
AZOTOASE TÎRGU-MURES
PRODUCE ȘI LIVREAZĂ:

- AZOTAT DE AMONIU GRANULAT — ÎNGRĂȘĂMINȚ CU UN CONȚINUT DE AZOT TOTAL DE 34,55%
- APE AMONIACALE CU UN CONȚINUT DE 20-25% AMONIAAC
- OXIGEN TEHNIC, FĂRĂ REPARTITIE.

